

**Regelgeving inzake
biologische landbouw
voor bereiders**

**Verdelers
Importeurs
Loonwerkers**

Praktische gids

Inhoud

1. Europese regelgeving voor producten van de biologische landbouw.....	5
2. Definities.....	5
3. Toepassingsgebied.....	6
4. Certificatiesysteem in het Vlaams - en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.....	6
5. Algemene verwerkingsregels.....	7
5.1 Recepten, etikettering en maatregelen ter preventie van contaminatie.....	7
a) Levensmiddelen	7
Recepten voor levensmiddelen met verwijzing naar bio in de verkoopbenaming (100-95%).....	7
Overzicht recept.....	13
Etikettering van levensmiddelen met verwijzing naar bio in de verkoopbenaming (100 - 95%)	14
Recepten voor levensmiddelen met verwijzing naar bio in de ingrediëntenlijst (< 95%).....	15
Overzicht recept.....	15
Etikettering van levensmiddelen met verwijzing naar bio in de ingrediëntenlijst (<95%).....	15
Recepten voor levensmiddelen die een jacht- of visserijproduct bevatten.....	16
Overzicht recept.....	16
Etikettering van levensmiddelen die een product uit de jacht of de visserij bevatten.....	16
Recept voor levensmiddelen met een ingrediënt in omschakeling.....	17
b) Voeders voor de veeteelt.....	17
Regels die gelden voor alle recepten.....	17
Recept diervoeders met bioverwijzing in de verkoopbenaming (100 – 95%).....	17
Overzicht recept.....	18
Recept diervoeders met etiket 'Mag worden gebruikt in de biologische landbouw overeenkomstig Verordeningen (EG) Nr. 834/2007 en (EG) Nr. 889/2008' (< 95%).....	18
Overzicht recept.....	19
c) Etiketteringsregels voor diervoeder.....	23
Toepassingsgebied.....	23
Diervoeders met bioverwijzing in de verkoopbenaming (100 – 95%).....	23
Diervoeders met etiket 'Mag in de biologische landbouw worden gebruikt overeenkomstig de Verordeningen (EG) nr. 834/2007 en (EG) nr. 889/2008' (< 95%).....	23
Gebruiksvoorwaarden voor aanduidingen met betrekking tot bereide diervoeders.....	24
5.2 Ontvangstprocedure van de grondstoffen.....	25
a) Controle van de grondstofgaranties.....	25
b) Controle van de verpakking en de verplichte vermeldingen.....	25
d) Opstellen van een ontvangstprocedure die punten a), b) en c) inhoudt.....	25
e) Preventiemaatregelen voor gemengde marktdeelnemers.....	26
5.3 Gelijktijdige ophaling van biologische en niet-biologische producten.....	26
5.4 Verwerkingsprocessen.....	26
5.5 Opslag van grondstoffen en afgewerkte producten.....	27
5.6 Transport van afgewerkte producten.....	27
a) Algemene regels.....	27
b) Bijkomende regels voor diervoeders.....	27
6. Specifieke productieregels voor de productie van biologische gisten.....	28
7. Specifieke productie- en etiketteringsregels voor producten uit de wijnsector.....	29
7.1. Productieregels.....	29
7.2. Etiketteringsregels voor wijn overeenkomstig Verordening (EG) Nr. 889/2008.....	32
8. Regels voor de import van bioproducten	32
8.1 De twee stelsels voor erkenning van gelijkwaardigheid voor de import van bioproducten.....	32
Controlecertificaat.....	32
8.2 Import van producten uit derde landen die gelijkwaardigheid verkregen (stelsel 1).....	33
8.3 Import van producten waarvoor het controlesysteem wordt beheerd door een erkend controleorgaan (stelsel 2).....	34
8.4 Bijzondere gevallen: Noorwegen, IJsland, Liechtenstein en Zwitserland.....	34
9. Exportregels voor bioproducten.....	35

9.1 Algemeen.....	35
9.2 Apart geval: Export naar Verenigde Staten.....	35
9.3 Bijzondere gevallen: Noorwegen, IJsland, Liechtenstein en Zwitserland.....	35
10. Controlevereisten.....	36
10.1 Kennisgeving.....	36
10.2 Eerste controle.....	36
10.3 Controlebezoeken.....	37
10.4 Toegang tot lokalen en documenten.....	37
10.5 Te nemen maatregelen wanneer inbreuken en onregelmatigheden worden vermoed.....	37
10.6 Controle en interpretatie van analyses van residu's of contaminerende stoffen.....	38
Interpretatie van analyseresultaten in Vlaanderen.....	38
Interpretatie van analyseresultaten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.....	39
10.7 Specifieke vereisten gekoppeld aan verwerkingseenheden van diervoeders.....	39
10.8 Bijkomende controlevereisten die specifiek zijn voor import van producten.....	40
10.9 Overzicht van de bij te houden documenten.....	40
a) Grondstof- en geldboekhouding.....	40
b) Waarborgen.....	40
c) Bij te houden procedurelijst.....	40
d) Registratielijst.....	41
e) Onderaanneming.....	41
10.10 Voorwaarden voor vrijstelling van het controlesysteem voor verkooppunten.....	41
11. Bijlage.....	42
12. Nuttige adressen.....	43

1. Europese regelgeving voor producten van de biologische landbouw

Dit document is een samenvatting van de regels die gelden voor verwerking, transport, invoer en opslag van biologische producten in Vlaanderen en Brussel.

Het wordt verspreid **ter informatie**, maar de toepasselijke wetteksten betreffende de productie en etikettering van biologische producten zijn Verordening (EG) Nr. 834/2007, Verordening (EG) Nr. 889/2008 en het Besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 evenals dat van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 3 december 2009.

Dit document wordt ter beschikking gesteld van marktdeelnemers die door CERTISYS worden gecontroleerd, als leidraad bij de uitbouw van hun activiteiten.

2. Definities

- **‘Verpakking’**: het plaatsen van één of meer van een onmiddellijke verpakking voorziene levensmiddelen in een tweede bergingsmiddel, alsmede het tweede bergingsmiddel zelf.
- **‘Etikettering’**: de begrippen, vermeldingen, aanduidingen, fabrieks- of handelsmerken, afbeeldingen of tekens betreffende een product op verpakkingen, documenten, bordjes, etiketten, schildjes, ringen of banden die dat product vergezellen of er betrekking op hebben.
- **‘Importeur’**: de natuurlijke persoon of rechtspersoon in de Europese Gemeenschap die zelf of via een vertegenwoordiger een zending aanbrengt voor het in het vrije verkeer brengen ervan in de Gemeenschap.
- **‘Genetisch gemodificeerd organisme (GGO's)’**: een organisme zoals omschreven door Richtlijn 2001/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 maart 2001 inzake de doelbewuste introductie van genetisch gemodificeerde organismen (GGO's) in het milieu en tot intrekking van Richtlijn 90/220/EEG van de Raad, dat niet is verkregen met behulp van de in bijlage I.B van die Richtlijn genoemde genetische modificatietechnieken.
- **‘Met GGO's geproduceerd’**: geheel of gedeeltelijk afgeleid van genetisch gemodificeerde organismen maar geen GGO's bevattend en niet uit GGO's bestaand.
- **‘Door GGO's geproduceerd’**: afgeleid door gebruik te maken van een GGO als laatste levend organisme in het productieproces, maar geen GGO's bevattend, niet uit GGO's bestaand, noch met GGO's geproduceerd.
- **‘Marktdeelnemer’**: een natuurlijke persoon of rechtspersoon die verantwoordelijk is voor de naleving van de voorschriften van de verordening in het biologisch bedrijf dat hij beheert. Het gaat om verwerkers, verdelers, onderaannemers en loonwerkers.
- **‘Grootkeuken-diensten’**: de bereiding van biologische producten in restaurants, ziekenhuizen, kantines en andere soortgelijke levensmiddelenbedrijven op de plaats van verkoop of levering aan de eindgebruiker.
- **‘Eerste geadresseerde (first consignee)’**: de natuurlijke persoon of rechtspersoon aan wie een geïmporteerde zending wordt geleverd en die deze in ontvangst neemt voor verdere bereiding en/of afzet.
- **‘Bereidingen’**: handelingen van verduurzaming en/of verwerking van biologische producten (waaronder voor dierlijke producten het slachten en het uitsnijden), alsmede verpakking, etikettering en/of wijziging van de etikettering in verband met de aanduiding van de biologische productie.
- **‘Onderaanneming’**: handeling waarbij een ondernemer via een overeenkomst en onder zijn verantwoordelijkheid aan een andere persoon, onderaannemer genaamd, geheel of gedeeltelijk de uitvoering toevertrouwt van het aannemingscontract of van een deel van de openbare aanbesteding afgesloten met de opdrachtgever.
- **‘Minister’**: de Vlaamse minister belast met landbouw- en visserijbeleid.
- **‘De afdeling DLO’**: de afdeling duurzame landbouwwontwikkeling van het departement landbouw en visserij.

3. Toepassingsgebied

Wie moet onder controle staan?

Al wie biologische producten verwerkt (bereidt, verpakt, etiketteert), invoert, opslaat of verkoopt, moet officieel worden gecontroleerd.

Hierop zijn 2 uitzonderingen. De eerste uitzondering zijn de loonwerkers (bijvoorbeeld granen drogen in loondienst, dieren slachten in loondienst) deze moeten in Vlaanderen niet langer verplicht onder controle staan. Deze marktdeelnemers moeten in dat geval opgenomen worden op de kennisgeving van de opdrachtgever als extra site. Met als belangrijk gevolg dat alles onder de verantwoordelijkheid valt van de opdrachtgever. CERTISYS biedt wel nog altijd de mogelijkheid aan, om loonwerkers apart te certificeren. Opgelet deze uitzondering is enkel van toepassing in Vlaanderen, in Brussel en Wallonië moeten loonwerkers wel nog altijd onder controle staan.

Een tweede uitzondering zijn verkooppunten die enkel voorverpakte producten verkopen. Deze moeten in Vlaanderen niet onder controle staan. In Brussel en Wallonië is de regionale regelgeving op niveau van verkooppunten anders. U kan dit nalezen in de Franse versie van dit document.

Daarnaast moeten cateraars en horeca inrichtingen in Brussel en Wallonië verplicht onder controle staan. Doordat de biogaratielastenboek¹ is erkend door het ministerieel besluit. In Vlaanderen is dit lastenboek niet erkend door de regionale regelgeving. Zij kunnen zich op vrijwillige basis laten controleren en certificeren.

Welke producten?

De regels in dit boekje zijn van toepassing op verwerkte landbouwproducten bestemd voor menselijke voeding, voor veevoeders, voor de productie van gist en voor producten uit de wijnbouwsector.

Producten van jacht en visvangst op wilde dieren worden niet beschouwd als vallend onder de biologische productiewijze maar kunnen deel uitmaken van een recept waarvan de afgewerkte producten verwijzingen naar de biologische productie kunnen omvatten.

De regels in dit boekje zijn niet van toepassing voor minerale voedingssupplementen en ook niet voor producten afkomstig uit grootkeukens.

Voeders voor gezelschapsdieren vallen ook onder het toepassingsgebied van de Europese bioregelgeving maar het ontbreekt aan productie- en etiketteringsregels in de Verordening. Het Biogarantie®-lastenboek bevat wel dergelijke regels. Voeders voor gezelschapsdieren kunnen dus biogecertificeerd worden op basis van het Biogarantie®-lastenboek.

4. Certificatiesysteem in het Vlaams - en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Elke marktdeelnemer die gebruik maakt van de termen 'biologisch', 'ecologisch', 'organisch', verkleinwoorden, afkortingen en vertalingen die verwijzen naar de productiewijze, zowel op etikettering als in publiciteit en op facturen, is verplicht **zijn activiteit kenbaar te maken** en **zich te laten controleren** door een controleorgaan en zich ertoe te verbinden de lastenboeken na te leven.

Het **kennisgevingsformulier** (ref. OR3201) moet volledig ingevuld en ondertekend worden en samen met twee ondertekende exemplaren van het **contract** (ref. OR3260) opgestuurd worden naar een erkend controleorgaan zoals CERTISYS.

De kennisgeving geldt vanaf de datum waarop het controleorgaan beide documenten ontvangt.

Na ontvangst van de documenten (kennisgeving en contract) wordt een **factuur** opgemaakt voor de opening van het dossier (tegen het geldend tarief, ref. OR3210).

De **controles** die het controleorgaan verricht gaan na of de productiewijze conform is met de geldende regelgeving. Na die controle en indien de productiewijze conform wordt bevonden, wordt een **certificaat** afgeleverd voor de betreffende producten.

De gewesten hebben, in samenwerking met de betrokken sector, een geharmoniseerd sanctiebarema en -rooster uitgewerkt voor alle marktdeelnemers die op biologische productiewijze worden gecontroleerd. Het sanctiebarema somt alle sancties op, van gewone opmerking tot totale opschorting en de eraan verbonden gevolgen. Het rooster bestaat uit een groot aantal niet-conformiteiten met de sancties die erbij horen. Het controleorgaan is verplicht voor iedere vastgestelde niet-conformiteit de sanctie op te leggen die daarbij vermeld staat in het sanctierooster. Het barema en het rooster maken deel uit van bijlage 1 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008, dat beschikbaar is via de site van CERTISYS.

5. Algemene verwerkingsregels

5.1 Recepten, etikettering en maatregelen ter preventie van contaminatie

a) Levensmiddelen

Levensmiddelen worden hoofdzakelijk geproduceerd op basis van ingrediënten uit de landbouw.

De verhouding *Gewicht landbouwingrediënten* bedraagt $\geq 51\%$.

Totaal gewicht ingrediënten

→ **toegevoegd** water en keukenzout worden in deze verhouding niet meegerekend.

Recepten voor levensmiddelen met verwijzing naar bio in de verkoopbenaming (100-95%).

Een levensmiddel mag in zijn verkoopbenaming alleen een verwijzing naar bio dragen **indien aan alle voorwaarden hieronder is voldaan**:

1. De verhouding *Gewicht biologische landbouwingrediënten* (in %) moet $\geq 95\%$ bedragen.
Gewicht totale landbouwingrediënten
2. Naast biologische landbouwproducten mogen de stoffen opgesomd in tabellen 1, 2 en 3 in biologische levensmiddelen gebruikt worden maar het gebruik ervan moet tot het minimum beperkt worden.
3. De niet-biologische landbouwingrediënten die het levensmiddel bevat:
 - a) moeten zich bevinden in tabellen 4 en 5
bijzonder geval: de lijst met plantaardige oliën en vetten zoals opgesomd onder punt 2.1 van Tabel 5 is een negatieve lijst. **Alle** niet-biologische en niet chemisch bewerkte plantaardige oliën en vetten mogen immers opgenomen worden in een recept voor levensmiddelen, behalve indien ze gewonnen zijn uit planten ingeschreven onder punt 2.1 van tabel 5.
 - b) Of maken het voorwerp uit van een **voorlopige vergunning** van de afdeling DLO op grond van een aanvraag van een marktdeelnemer. Deze vergunning is maximum twaalf maanden geldig. De marktdeelnemer moet alle vereiste bewijzen leveren die aantonen dat het betreffende ingrediënt in biologische vorm niet in toereikende hoeveelheid beschikbaar is en dat het niet kan worden ingevoerd. Daartoe kan CERTISYS een aanvraagformulier leveren.
N.B.: de vergunning voor het gebruik van die ingrediënten kan slechts drie maal vernieuwd worden.
4. Eenzelfde landbouwingrediënt mag niet in zowel biologische als gangbare vorm aanwezig zijn.

Voor een goed begrip van de verhoudingen hierboven, dient men het volgende te weten:

- Onder **biologische landbouwingrediënten** verstaat men ingrediënten die van agrarische oorsprong en biologisch zijn alsook de ingrediënten opgesomd in Tabel 1 en aangeduid met een asterisk in de kolom van de additiefcode en van biologische oorsprong.
- Onder **niet-biologische landbouwingrediënten** verstaat men ingrediënten van agrarische oorsprong die niet biologisch zijn alsook de ingrediënten opgesomd in Tabel 1, aangeduid met een asterisk in de kolom van de additiefcode en van niet-biologische oorsprong, en de ingrediënten opgesomd in de Tabellen 4 en 5.
- **Totale landbouwingrediënten** = biologische agrarische ingrediënten + niet-biologische agrarische ingrediënten.
- Bereidingen en stoffen bedoeld in Tabel 3 alsook de stoffen bedoeld in de Tabellen 1 en 2 zonder asterisk in de kolom met de additiefcode, **worden niet** beschouwd als ingrediënten van agrarische oorsprong. Ze worden bijgevolg niet meegerekend in de berekening van het percentage bio.
- **Gisten en producten op basis van gisten** worden vanaf beschouwd als ingrediënten van agrarische oorsprong.

Tabel 1: Levensmiddelenadditieven, inclusief dragers gebruikt bij de productie van verwerkte biologische levensmiddelen, gisten en producten op basis van biologische gisten (Verordening (EG) Nr. 889/2008, bijlage VIII deel A).

Code	Benaming	Bereiding van levensmiddelen van		Bijzondere voorwaarden
		plantaardige oorsprong	dierlijke oorsprong	
E 153	Carbo medicinalis vegetabilis		X	Morbier geitenkaas met laagje gemalen houtskool
E 160b*	Annatto, bixine, norbixine		X	Red Leicester kaas, Double Gloucester kaas, Cheddar, Mimolette kaas
E170	Calciumcarbonaat	X	X	Mag niet worden gebruikt als kleurstof en om producten met calcium te verrijken
E220	Zwavel dioxide	X	X (enkel voor honingwijn)	In vruchtenwijnen (*) en honingwijn zonder toegevoegde suiker 100 mg (**)
E224	Kaliummetasulfiet	X	X (enkel voor honingwijn)	In vruchtenwijn (*) en honingwijn met of zonder toegevoegde suiker 100 mg (**)
(*) In dit verband wordt onder 'vruchtenwijn' verstaan: wijn die is bereid uit andere vruchten dan druiven (met inbegrip van appel- en perenwijn).				
(**) Maximumgehalte aan de stof uit alle bronnen samengeteld, uitgedrukt als SO ₂ in mg/l.				
E223	Natriumdisulfiet		X	Schaaldieren (2)
E 250 of E 252	Natriumnitriet		X	Voor vleesproducten (1)
	Kaliumnitraat		X	Voor E 250: indicatie inzake de toegevoegde hoeveelheid, uitgedrukt als NaNO ₂ : 80 mg/kg
				Voor E 252: indicatie inzake de toegevoegde hoeveelheid, uitgedrukt als NaNO ₃ : 80 mg/kg
				Voor E 250: maximaal toegestaan residu, uitgedrukt als NaNO ₂ : 50 mg/kg
		Voor E 252: maximaal toegestaan residu, uitgedrukt als NaNO ₃ : 50 mg/kg		
E 270	Melkzuur	X	X	
E 290	Koolstofdioxide	X	X	
E 296	Appelzuur	X		
E 300	Ascorbinezuur	X	X	Vleesproducten (2)
E 301	Natriumascorbaat		X	Vleesproducten (2) in verband met nitrieten en nitraten
E 306*	Tocoferolrijkextract	X	X	Antioxidant
E 322 *	Lecithine	X	X	Zuivelproducten (2) vanaf 1 januari 2019: alleen wanneer afkomstig van biologische grondstoffen
E 325	Natriumlactaat	X	X	Producten op basis van melk en vleesproducten
E 330	Citroenzuur	X	X	
E 331	Natriumcitraten	X	X	
E 333	Calciumcitraten	X		
E 334	Wijnsteen zuur [L(+)-]	X	X (enkel voor honingwijn)	
E 335	Natriumtartraten	X		
E 336	Kaliumtartraat	X		

E 341 (i)	Monocalciumfosfaat	X		Rijsmiddel voor zelfrijzend bakmeel
E 392*	Rozemarijnextract	X	X	Alleen wanneer afkomstig uit de bio-productie
E 400	Alginazuur	X	X	Producten op basis van melk (2)
E 401	Natriumalginaat	X	X	Producten op basis van melk (2)
E402	Kaliumalginaat	X	X	Producten op basis van melk (2)
E 406	Agar-agar	X	X	Producten op basis van melk en vleesproducten (2)
E 407	Carrageen	X	X	Producten op basis van melk (2)
E 410*	Johannesbroodpit meel	X	X	
E 412*	Guarpitmeel	X	X	
E 414*	Arabische gom	X	X	
E 415	Xanthaangom	X	X	
E418	Gellangom	X	X	Enkel variant met hoog acylgehalte
E 422	Glycerol	X		Glycerol kan alleen gebruikt worden voor planten extracten en aroma's. Dit betekent dus dat het enkel kan gebruikt worden als solvent of drager van (bio) aroma's omwille van zijn specifieke technologische kenmerken. Dus glycerol kan enkel gebruikt worden tijdens het extractieproces. Glycerol kan niet gebruikt worden als bevochtiger tijdens de productie van zachte gelatine capsules
E 440*(i)	Pectine	X	X	Producten op basis van melk (2)
E 464	Hydroxypropylmethyl-cellulose	X	X	Materiaal voor het omhulsel van capsules
E 500	Natriumcarbonaten	X	X	
E 501	Kaliumcarbonaten	X		
E 503	Ammoniumcarbonaten	X		
E 504	Magnesiumcarbonaten	X		
E 509	Calciumchloride		X	Doen coaguleren van melk
E 516	Calciumsulfaat	X		Drager
E 524	Natriumhydroxide	X		Oppervlaktebehandeling van 'Laugengebäck' en regulering van de zuurgraad in biologische aroma's
E 551	Siliciumdioxide	X	X	Voor kruiden en specerijen in poedervorm, aroma's en propolis
E 553b	Talk	X	X	Deklaag op vleesproducten
E901	Bijenwas	X		Enkel als glansmiddel voor suikergoed. Bijenwas van biologische bijenteelt
E903	Carnaubawas	X		Enkel als glansmiddel voor suikergoed Alleen afkomstig van biologische grondstoffen
E 938	Argon	X	X	
E 939	Helium	X	X	
E 941	Stikstof	X	X	
E 948	Zuurstof	X	X	

E968	Erytritol	X	X	Alleen afkomstig van de biologische productie zonder gebruikmaking van ionenuitwisselingstechnologie.
(1) Dit additief mag uitsluitend worden gebruikt wanneer ten genoeg van de bevoegde autoriteit is aangetoond dat er geen technologisch alternatief is dat dezelfde hygiënische garanties biedt en/of de specifieke kenmerken van het product handhaaft. De marktdeelnemer dient een verzoek tot afwijking in bij de afdeling DLO.				
(2) De beperking betreft alleen dierlijke producten.				
(3) 'Dulce de leche' of 'Confiture de lait' is een zachte, rijke bruine crème die wordt bereid door het inkoken van gezoete melk.				

Tabel 2: Technische hulpstoffen en andere producten die mogen worden gebruikt voor de verwerking van biologisch geproduceerde ingrediënten van agrarische oorsprong (Verordening (EG) Nr. 889/2008, bijlage VIII deel B).

Benaming	Bereiding van levensmid- van: delen		Bijzondere voorwaarden
	plantaardige oorsprong	dierlijke oorsprong	
Water	X	X	Drinkwater in de zin van Richtlijn 98/83/EG van de Raad
Calciumchloride	X		Coagulatiemiddel
Calciumcarbonaat	X		
Calciumhydroxide	X		
Calciumsulfaat	X		Coagulatiemiddel
Magnesiumchloride (of nigari)	X	X	Coagulatiemiddel
Kaliumcarbonaat	X		Drogen van druiven
Natriumcarbonaat	X	X	
Melkzuur		X	Voor de regeling van de pH van het pekelbad bij de kaasbereiding (1)
Citroenzuur	X	X	
Natriumhydroxide	X		Voor suikerproductie; Voor de olieproductie, met uitzondering van de olijfolieproductie
Zwavelzuur	X	X	Gelatineproductie (1) Suikerproductie (2)
Zoutzuur		X	Gelatineproductie
Zoutzuur		X	Voor de regeling van de pH van het pekelbad bij de bereiding van Gouda, Edam en Maasdammer, Boerenkaas, Friese en Leidse Nagelkaas
Ammoniumhydroxide		X	Gelatineproductie
Waterstofperoxide		X	Gelatineproductie
Koolstofdioxide	X	X	
Koolstofdioxide	X	X	
Stikstof	X	X	
Ethanol	X	X	Oplosmiddel
Looizuur	X		Hulpstof bij filtreren
Eiwitalbumine	X		

Caseïne	X		
Gelatine	X		
Isinglass	X		
Plantaardige oliën	X	X	Plaatsmeermiddel, losmiddel of antischuimmiddel Alleen wanneer afkomstig van de biologische productie.
Siliciumoxidegel of colloïdale oplossing	X		
Actieve kool	X		
Talk	X		In overeenstemming met de bijzondere zuiverheidseisen voor het levensmiddelenadditief E 553b
Bentoniet	X	X	Klaringsmiddel voor honingwijn (1)
Cellulose	X	X	Gelatineproductie (1)
Diatomeeënaarde	X	X	Gelatineproductie (1)
Perliet	X	X	Gelatineproductie (1)
Hazelnootdoppen	X		
Rijstmeel	X		
Bijenwas	X		Losmiddel Bijenwas van biologische bijenteelt
Carnaubawas	X		Losmiddel Alleen wanneer afkomstig van biologische grondstoffen
Aijnzuur/azijn		X	Alleen wanneer afkomstig van biologische productie Voor Visverwerking, enkel uit biotechnologische bron, tenzij geproduceerd met of van ggo's
Thiaminehydrochloride	X	X	Enkel voor de bereiding van vruchtenwijn, met inbegrip van appel-, peren- en honingwijn
Diammoniumfosfaat	X	X	Enkel voor de bereiding van vruchtenwijn, met inbegrip van appel-, peren- en honingwijn
Houtvezel	X	X	Alleen afkomstig van gecertificeerd, duurzaam gekapt hout Het gebruikte hout mag geen toxische bestanddelen (behandeling na de "oogst, van nature voorkomende toxines of toxines uit micro-organismen) bevatten"
(1) De beperking betreft alleen dierlijke producten.			
(2) De beperking betreft alleen plantaardige producten.			

Tabel 3: Stoffen die in een biologisch levensmiddelenrecept mogen worden opgenomen.

Preparaten op basis van micro-organismen die gewoonlijk worden gebruikt bij de verwerking van levensmiddelen, de enzymen die gebruikt worden als levensmiddelenadditief moeten wel opgenomen zijn in bijlage VIII deel A
Stoffen en producten ondergebracht in de categorie van de natuurlijke aromastoffen of de natuurlijke aromatiserende preparaten (in overeenstemming met Verordening (EG) Nr.1334/2008).
Drinkwater en zout (met natriumchloride of kaliumchloride als basiscomponenten) die in het algemeen gebruikt worden bij de verwerking van levensmiddelen.
Mineralen (inclusief spoorelementen), vitamines, aminozuren en micronutriënten, uitsluitend indien het gebruik ervan in de levensmiddelen waarin ze zijn verwerkt, bij wet verplicht is.

Tabel 4: Onverwerkte plantaardige producten en producten die daarvan via processen zijn afgeleid (Verordening (EG) Nr. 889/2008, bijlage IX).

1.1 Eetbare vruchten, noten en zaden:
- eikels: <i>Quercus</i> spp.
- colanoten: <i>Cola acuminata</i>
- kruisbessen: <i>Ribes uva-crispa</i>
- passievruchten: <i>Passiflora edulis</i>
- frambozen (gedroogd): <i>Rubus idaeus</i>
- rode aalbessen (gedroogd): <i>Ribes rubrum</i>
1.2 Eetbare specerijen en kruiden:
- Peruaanse peper: <i>Schinus molle</i> L.
- mierikswortelzaad: <i>Armoracia rusticana</i>
- kleine galanga: <i>Alpinia officinarum</i>
- saffloerbloemen: <i>Carthamus tinctorius</i>
- waterkerskruid: <i>Nasturtium officinale</i>
1.3 Varia:
Algen, inclusief zeewier, die in de bereiding van niet-biologische levensmiddelen mogen worden gebruikt

Tabel 5: Plantaardige producten (Verordening (EG) Nr. 889/2008, bijlage IX).

2.1 Oliën en vetten, al dan niet geraffineerd, doch niet chemisch gemodificeerd, afgeleid van <u>andere planten</u> dan:
- cacao: <i>Theobroma cacao</i>
- kokosnoot: <i>Cocos nucifera</i>
- olijven: <i>Olea europaea</i>
- zonnebloem: <i>Helianthus annuus</i>
- palm: <i>Elaeis guineensis</i>
- kool- en raapzaad: <i>Brassica napus, rapa</i>
- saffloer: <i>Carthamus tinctorius</i>
- sesam: <i>Sesamum indicum</i>
- soja: <i>Glycine max</i>
2.2 Suikers, zetmelen en andere producten op basis van granen en knollen:
- fructose
- rijstpapier
- ouwel
- zetmeel van rijst en kleefmaïs, niet chemisch gemodificeerd

2.3 Varia:
- eiwit uit erwten <i>Pisum</i> spp.
- rum, uitsluitend bereid uit suikerrietsap
- kirsch bereid op basis van vruchten en smaakstoffen als bedoeld in artikel 27, lid 1, onder c.
3. Dierlijke producten:
Aquatische organismen, niet afkomstig van de aquacultuur, die in de bereiding van niet-biologische levensmiddelen mogen worden gebruikt
- Gelatine
- Weipoeder 'herasuola'
- Darmen

Overzicht recept.

De tabel hieronder geeft een schematisch overzicht van de soorten ingrediënten die deel mogen uitmaken van het recept voor levensmiddelen met verwijzing naar bio in de verkoopbenaming.

Agarische ingrediënten ≥ 51%		Niet-agarische ingrediënten		Ingrediënten die niet meetellen in de berekening van het agraris ch percentage		
Biologisch ≥ 95%		Niet-biologisch ≤ 5%		Niet meegerekend bij de berekening van het bio -percentage		
Bio agrarische ingrediënten	Additieven van Tabel 1 met een asterisk en van biologische oorsprong + bio gist	Ingrediënten ¹ van Tabellen 4 en 5 Ingrediënten die een voorlopige vergunning van de lidstaten vergen	Additieven van Tabel 1 met een asterisk, van niet-biologisch e oorsprong + niet bio gist	Additieven en hulpstoffen van Tabel 1 zonder asterisk en van Tabel 2	Stoffen van Tabel 3	Toegevoegd water en keukenzout

¹ Agrarische ingrediënten uit niet-biologische productie of omschakeling mogen niet dezelfde zijn als biologische agrarische ingrediënten

De verwijzing naar biologische landbouw mag voorkomen **in de verkoopbenaming**.

- De ingrediëntenlijst vermeldt welke de biologische ingrediënten zijn (zie illustratie).
- Het **codenummer van het controleorgaan** waaronder de marktdeelnemer valt die de laatste fysieke productie- of verwerkingshandeling (zie definitie) tot een goed einde heeft gebracht, moet voorkomen in de etikettering. De verwijzing naar het controleorgaan moet gebeuren in de vorm 'XX²-BIO-99³' (voorbeeld: 'BE-BIO-01' voor CERTISYS) en komt voor in hetzelfde gezichtsveld als het Europese logo.
- Het **Europese logo** is verplicht voor voorverpakte levensmiddelen bestemd voor de eindconsument en dient op de verpakking voor te komen. Op ingevoerde producten is het facultatief. De eigenschappen van het logo staan in bijlage XI van Verordening (EG) Nr. 889/2008.
- Wanneer het Europese logo wordt gebruikt, dan moeten de producten eveneens de **vermelding 'EU Landbouw'** of '**niet-EU Landbouw**' of '**EU/niet-EU Landbouw**' dragen, afhankelijk van de herkomst van de ingrediënten die meer dan 2% van het gewicht van de agrarische grondstoffen uitmaken. Deze vermeldingen mogen niet worden aangebracht in een opvallender kleur, lettergrootte of lettertype dan de verkoopbenaming.
- Al deze aanduidingen worden aangebracht op een opvallende plaats, zodat ze goed zichtbaar, duidelijk leesbaar en onuitwisbaar zijn.

Voorbeeld van etiket voor de categorie bio producten 100% - 95%

Bio Groenten

WITTE BONEN IN TOMATENSAUS

360 gr

BE-BIO-01 Certisys
Agriculture UE/non UE
EU/Niet-EU Landbouw
EU/Nicht-EU-Landwirtschaft

DE KONING DER GROENTEN bvba
Dorpstraat, 28B
8860 Kort

Ingrediënten: haricots blancs², sauce tomate (60g de purée de tomates², eau), sucre de canne³, sel de mer, vinaigre², amidon de maïs².

Ingrediënten: witte bonen², tomatensaus (tomatenpuree², water), rietsuiker², zeezout, azijn², maïszetmeel².

Zutaten: Weiße Bohnen², Tomatensoße (Tomatenpüree², Wasser), Rohrzucker², Meersalz, Maisstärke².

*** Agriculture biologique / Biologische landbouw / Biologischer Anbau /**

Après ouverture, se conserve quelques jours au réfrigérateur. A consommer de préférence avant fin: voir couvercle. / Na opening enkele dagen houdbaar in de koelkast. Ten minste houdbaar tot einde: zie deksel. / Geöffnet noch einige Tage im Kühlschrank haltbar. Mindestens haltbar bis Ende: siehe Deckel.

BE-BIO-01 Certisys
Agriculture UE/non UE
EU/Niet-EU Landbouw
EU/Nicht-EU-Landwirtschaft

360 gr

DE KONING DER GROENTEN bvba
Dorpstraat, 28B
8860 Kort

Voor meer informatie, gelieve onze website www.certisys.eu te bezoeken

-Verkoopbenaming van het product

-Lijst met ingrediënten (verplicht en allergenen moeten vermeld worden)

-Verwijzing naar de biologische landbouw (verplicht)

-Europees logo verplicht vanaf 01/07/2010 op alle nieuwe etiketten. (reeds bestaande etiketten blijven geldig tot 01/07/2012)

Afmetingen:
- verhouding hoogte/breedte : 1/1.5
- hoogte: minimum 5 mm (voor heel kleine verpakkingen, mag dit tot 6 mm beperkt worden)
- minimale breedte : 13.5 mm

Kleur:
- in contrast of zelfde kleur als achtergrond van verpakking toegelaten
- logo met zwarte sterretjes indien de achtergrond van de verpakking wit of heel licht is
- witte of zwarte sterretjes naargelang het contrast met de achtergrond van de verpakking

-Vermelding van het codenummer van het controle organisme (verplicht): moet zich binnen hetzelfde gezichtsveld als het logo bevinden

-Vermelding van de herkomst van de ingrediënten (verplicht): moet zich onmiddellijk onder de verwijzing naar het controle organisme bevinden (vb: niet-EU, landbouw, EU/Niet EU landbouw of facultatief de naam van het land indien alle ingrediënten uit hetzelfde land afkomstig zijn)

-Naam en adres van de verantwoordelijke van het product (verplicht)

² Iso-code van het land waarin de controle heeft plaatsgevonden

³ Referentienummer van het controleorgaan, toegekend door de lidstaat

Recepten voor levensmiddelen met verwijzing naar bio in de ingrediëntenlijst (< 95%).

Deze categorie van levensmiddelen bevat minder dan 95% biologische landbouwingredienten, maar toch blijven de volgende regels van toepassing:

- de bereiding van verwerkte biologische levensmiddelen gebeurt **gescheiden** van de verwerking van niet-biologische levensmiddelen (in de tijd of in de ruimte) om contaminatie te voorkomen,
- het levensmiddel bevat hoofdzakelijk ingrediënten van agrarische oorsprong,
- de toegelaten additieven staan in bijlage VIII a en b,
- eenzelfde agrarisch ingrediënt mag niet in biologische en gangbare vorm aanwezig zijn,
- eenzelfde agrarisch ingrediënt mag niet aanwezig zijn in biologische vorm en in omschakeling.

Overzicht recept

De tabel hieronder geeft een schematisch overzicht van de ingrediënten die deel mogen uitmaken van het recept voor levensmiddelen met verwijzing naar bio in de ingrediëntenlijst.

Agarische ingrediënten ³ 51%		Niet-agrarische ingrediënten		Niet meegerekend in de berekening van het percentage landbouw	
Biologisch < 95%		Niet-biologisch >5%		Niet meegerekend in de berekening van het percentage bio	
Bio landbouw ingrediënten	Additieven van Tabel 1 met een asterisk en van bio oorsprong + bio gist	Om het even welk niet-biologisch landbouwingredient mag verwerkt worden (ook niet bio gist)	Additieven en hulpstoffen van Tabellen 1 en 2 zonder asterisk	Stoffen van Tabel 3	Toegevoegd water en keukenzout

Etikettering van levensmiddelen met verwijzing naar bio in de ingrediëntenlijst (<95%).

- De verwijzing naar biologische landbouw mag **uitsluitend in de ingrediëntenlijst** voorkomen
- De ingrediëntenlijst vermeldt welke ingrediënten biologisch zijn (zie illustratie) en hoeveel het totale percentage biologische ingrediënten bedraagt in verhouding tot de totale hoeveelheid ingrediënten uit de landbouw.
- Het **codenummer van het controleorgaan** waaronder de marktdeelnemer valt die de laatste fysieke handeling van het productie- of verwerkingsproces (zie definitie) tot een goed einde heeft gebracht, moet voorkomen op de etikettering. De verwijzing naar het controleorgaan moet gebeuren in de vorm 'XX-BIO-99' (voorbeeld: 'BE-BIO-01' voor CERTISYS).
- Al deze aanduidingen worden aangebracht op een opvallende plaats, zodat ze goed zichtbaar, duidelijk leesbaar en onuitwisbaar zijn.
- Het **Europese logo** is verboden.

Recepten voor levensmiddelen die een jacht- of visserijproduct bevatten.

- **het hoofdingrediënt** moet een jacht- of visserijproduct zijn,
- de andere ingrediënten uit de landbouw moeten allemaal biologisch zijn,
- niet-agrarische ingrediënten (additieven, hulpstoffen,...) mogen gebruikt worden mits ze opgenomen zijn in de tabellen 1, 2 en 3,
- een biologisch ingrediënt mag niet tegelijk aanwezig zijn met hetzelfde ingrediënt in niet-biologische vorm of afkomstig uit een omschakelingsteelt.

Overzicht recept.

De tabel hieronder geeft een schematisch overzicht van de ingrediënten die mogen voorkomen in een recept voor een levensmiddel met verwijzing naar bio in de ingrediëntenlijst en dat hoofdzakelijk een product uit de jacht of de visserij bevat.

Ingrediënt uit jacht of visserij ³ 51%	Agrarische ingrediënten		Niet-agrarische ingrediënten	
		Bio landbouwingrediënten	Additieven van Tabel 1 met een asterisk en van biologische oorsprong + bio gist	Additieven en hulpstoffen van Tabel 1 zonder asterisk en van Tabel 2 + niet bio gist

Etikettering van levensmiddelen die een product uit de jacht of de visserij bevatten.

- Men mag naar de biologische landbouw verwijzen **in de lijst met ingrediënten en in hetzelfde gezichtsveld als de verkoopbenaming** (! niet in de verkoopbenaming zelf).
- De verwijzing naar biologische landbouw gaat vergezeld van het totale percentage biologische ingrediënten in verhouding tot het percentage landbouwingrediënten, waarbij alles in dezelfde letters staat als de ingrediëntenlijst.
- Het **codenummer van het controleorgaan** waaronder de marktdeelnemer valt die de laatste fysieke handeling van het productie- of verwerkingsproces (zie definitie) tot een goed einde heeft gebracht, moet voorkomen op de etikettering. De verwijzing naar het controleorgaan moet gebeuren in de vorm 'XX-BIO-99' (voorbeeld: 'BE-BIO-01' voor CERTISYS).
- Al deze aanduidingen worden aangebracht op een opvallende plaats, zodat ze goed zichtbaar, duidelijk leesbaar en onuitwisbaar zijn.
- Het **Europese logo** is verboden.

Wist u dit?

Producten uit jacht en visserij ≠ producten uit aquacultuur.

'Aquacultuur': de kweek of teelt van aquatische organismen waarbij technieken worden gebruikt om de aangroei van de betrokken organismen te verhogen tot boven de natuurlijke capaciteiten van het milieu; deze organismen blijven in de gehele fase van de kweek of de teelt, tot en met de oogst, eigendom van een natuurlijke persoon of rechtspersoon.

Jacht en visserij verwijzen naar dieren in het wild.

Recept voor levensmiddelen met een ingrediënt in omschakeling.

Levensmiddelen geproduceerd vertrekkend van teelten in omschakeling bestaan uit **één enkel plantaardig ingrediënt uit de landbouw** (voorbeeld: een komkommer of appelsap mag 'in omschakeling' gelabeld worden maar yoghurt met aardbeien of een sap van appel én peer niet).

Etikettering van levensmiddelen met een ingrediënt in omschakeling.

- Plantaardige producten uit een omschakelingsteelt (d.w.z. ten minste 12 maanden na de kennisgevingsdatum geoogst) mogen de vermelding 'in omschakeling naar de biologische landbouw' dragen.
- Deze vermelding mag niet beter opvallen dan de verkoopbenaming van het product.
- Het **codenummer van het controleorgaan** waaronder de marktdeelnemer valt die de laatste fysieke handeling van het productie- of verwerkingsproces (zie definitie) tot een goed einde heeft gebracht, moet voorkomen op de etikettering. De verwijzing naar het controleorgaan moet gebeuren in de vorm 'XX-BIO-99' (voorbeeld: 'BE-BIO-01' voor CERTISYS).
- Al deze aanduidingen worden aangebracht op een opvallende plaats, zodat ze goed zichtbaar, duidelijk leesbaar en onuitwisbaar zijn.
- Het **Europese logo** is verboden.

b) Voeders voor de veeteelt

Regels die gelden voor alle recepten.

- Het is verboden met behulp van synthetische oplosmiddelen een grondstof voor diervoeders te verwerken die wordt gebruikt of verwerkt in het kader van de biologische productie.
- Groeifactoren en synthetische aminozuren in voeders verwerken is verboden.

Recept diervoeders met bioverwijzing in de verkoopbenaming (100 – 95%).

Een diervoeder mag in zijn verkoopbenaming alleen een verwijzing naar bio bevatten **indien alle voorwaarden hieronder zijn nageleefd**:

1. **alle** ingrediënten van plantaardige of dierlijke oorsprong zijn biologisch **en**
2. ten minste 95% van de **droge stof** van het product bestaat uit dergelijke ingrediënten.
3. alleen de volgende stoffen mogen worden gebruikt bij de bereiding van biologische diervoeders en de voeding van dieren afkomstig uit de biologische teelt:
 - a) de grondstoffen van minerale oorsprong voor diervoeders die worden opgesomd in Tabel 6 , voor zover ze zijn geproduceerd of bereid zonder chemische oplosmiddelen;
 - b) de grondstoffen voor diervoeders die zijn opgesomd in Tabel 7, voor zover ze zijn geproduceerd of bereid zonder chemische oplosmiddelen. Tot 31/12/2013 worden uit gisten verkregen producten voor diervoeders niet beschouwd als agrarische ingrediënten;
 - c) biologische grondstoffen van dierlijke oorsprong voor diervoeders;
 - d) zeezout, ruw steenzout uit mijnen;
 - e) de additieven voor diervoeders die opgesomd worden in de tabellen 9 tot 16; indien één van die producten uit de landbouw komt, moet het biologisch zijn.

Overzicht recept.

De Tabel hieronder geeft een schematisch overzicht van de soorten ingrediënten die het recept van een diervoeder met bioverwijzing in de verkoopbenaming mag bevatten.

Droge stof						Water
Plant aardige of dierlijke ingrediënten van biologische oorsprong $\geq 95\%$		Niet-agrarische ingrediënten $\leq 5\%$				
Plant aardige of dierlijke ingrediënten van biologische oorsprong	Additieven in de Tabellen 8 tot 15 van agrarische en biologische oorsprong	Grondstoffen van minerale oorsprong in Tabel 6	Grondstoffen en in Tabel 7	Zeezout, ruw steenzout uit mijnen	Additieven in de Tabellen 8 tot 15 van niet-agrarische oorsprong	

Niet-biologische ingrediënten van plantaardige of dierlijke oorsprong of in omschakeling niet toegelaten.

Recept diervoeders met etiket 'Mag worden gebruikt in de biologische landbouw overeenkomstig Verordeningen (EG) Nr. 834/2007 en (EG) Nr. 889/2008' (< 95%).

Een diervoeder mag de verwijzing "Mag worden gebruikt in de biologische landbouw overeenkomstig Verordeningen (EG) Nr. 834/2007 en (EG) Nr. 889/2008" alleen dragen **indien alle voorwaarden hieronder worden nageleefd**:

- 1. Agrarische ingrediënten in omschakeling** mogen deel uitmaken van het voeder en mogen gelijktijdig met hetzelfde ingrediënt van biologische oorsprong aanwezig zijn.
- Bepaalde **grondstoffen uit de niet-biologische landbouw** mogen gebruikt worden maar niet gelijktijdig met hetzelfde ingrediënt van biologische oorsprong of in omschakeling:
 - a) eiwitrijke niet-biologische grondstoffen (tot 01/01/2015);
 - b) niet-biologische specerijen, aromatische kruiden en melasse op voorwaarde:
 - i) dat ze in biologische vorm niet verkrijgbaar zijn;
 - ii) dat ze zonder chemische oplosmiddelen zijn geproduceerd of verwerkt.
- 3. Toegelaten andere grondstoffen dan biologische plantaardige grondstoffen:**
 - a) **niet-biologische** grondstoffen van plantaardige of dierlijke oorsprong of andere grondstoffen voor diervoeders, zoals opgesomd in Tabel 7, mits ze zijn geproduceerd of bereid zonder chemische oplosmiddelen, en
 - b) biologische grondstoffen van dierlijke oorsprong voor diervoeders;
 - c) grondstoffen van minerale oorsprong voor diervoeders, zoals opgesomd in Tabel 6;
 - d) producten afkomstig uit duurzame visvangst, mits:
 - i) ze zijn geproduceerd of bereid zonder chemische oplosmiddelen;
 - ii) het gebruik ervan beperkt blijft tot niet-herbivoren;
 - iii) het gebruik van hydrolysaten van viseiwitten uitsluitend beperkt blijft tot jonge dieren.
 - e) zeezout, ruw steenzout uit mijnen;
 - f) de additieven voor diervoeders die opgesomd worden in de tabellen 8 tot 16.

Overzicht recept

De Tabel hieronder geeft een schematisch overzicht van de soorten ingrediënten die het recept mag bevatten van een diervoeder met de vermelding "Mag worden gebruikt in de biologische landbouw overeenkomstig Verordeningen (EG) Nr. 834/2007 en (EG) Nr. 889/2008".

Droge stof	
Plantaardige of dierlijke ingrediënten	
Biologisch	Plantaardige of dierlijke ingrediënten van biologische oorsprong
	Additieven in tabellen 8 tot 16 uit de bio-logische landbouw
In omschakeling	
Niet-biologisch	Specerijen, aromatische kruiden en melasse indien: – biologische vorm niet beschikbaar – zonder chemische oplosmiddelen
	Eiwitrijk voeder voor varkens en gevogelte
Niet-agrarische ingrediënten	
Grondstoffen van minerale oorsprong in tabel 6	
Grondstoffen in tabel 7	
Zeezout, ruwstenzout uit mijnen	
Additieven in tabellen 8 tot 16 niet uit de biologische landbouw	
Producten van duurzame visvangst : – zonder chemische oplosmiddelen – voor niet-herbivoren – hydrolysaten van viseiwitten alleen voor jonge dieren	

Toegelaten grondstoffen van minerale oorsprong voor de verwerking van diervoeders.

Tabel 6: *Toegelaten grondstoffen van minerale oorsprong voor de verwerking van diervoeders.*

Schelpen van waterdieren
Kalkwier
Roodwier
Calciumgluconaat
Calciumcarbonaat
Magnesiumoxide (watervrije magnesia)
Magnesiumsulfaat
Magnesiumchloride
Magnesiumcarbonaat
Gedefluorideerd mono- en di- calciumfosfaat
Calciummagnesiumfosfaat
Magnesiumfosfaat
Mononatriumfosfaat
Calciumnatriumfosfaat
Natriumchloride
Natriumbicarbonaat
Natriumcarbonaat
Natriumsulfaat
Kaliumchloride

Tabel 7: (Sub-)producten van fermentatie van micro-organismen waarvan de cellen uitgeschakeld of gedood werden.

Saccharomyces cerevisiae
Saccharomyces carlsbergiensis

Toegelaten additieven voor de verwerking van biologische diervoeders.

Technische additieven

Tabel 8: Conserveermiddelen.

	Stof
E 200	Sorbinezuur
E 236	Mierenzuur
E 237	Natriumformiaat
E 260	Azijnzuur
E 270	Melkzuur
E 280	Propionzuur
E 330	Citroenzuur

Tabel 9: Antioxidantia.

	Stof
1b 306 (i)	Tocoferolextracten van plantaardige oliën
1b306 (ii)	Tocoferolrijke extracten van plantaardige oliën (rijk aan delta-tocoferol)

Tabel 10: Emulgeer- en stabiliseermiddelen, verdikkings- en geleermiddelen.

	Stof	Beschrijving, gebruiksvoorwaarden
E 322	Lecithinen	Alleen wanneer afkomstig van biologische grondstoffen. Uitsluitend voor gebruik in diervoeders voor aquacultuurdieren.

Tabel 11: Bindmiddelen, verdunningsmiddelen

	Stof	Beschrijving, gebruiksvoorwaarden
E 535	Natriumferrocyanide	Maximumdosis: 20 mg/kg NaCl (berekend in ferrocyanide-anionen)
E 551b	Coloïdale siliciumdioxide	
E 551c	Kiezelgoer (Diatomeeënaarde, gezuiverd)	
E 558	Bentoniet	
E 559	Astbestvrije kaoliniethoudende klei	
E 560	Natuurlijke mengsels van stearaten en chloriet	
E 561	Vermiculiet	
E 562	Sepioliet	
E 566	Natroliet-fonoliet	
E 568	Clinoptiloliet van sedimentaire oorsprong	
E 599	Perliet	

Tabel 12: Additieven voor kuilvoer.

Code of functionele groep	Stof	Beschrijving, gebruiksvoorwaarden
1k	Enzymen, gisten en bacteriën	Uitsluitend voor de productie van kuilvoer wanneer de weersomstandigheden een adequate fermentatie belemmeren

Tabel 13: Sensoriële toevoegingsmiddelen.

Code of functionele groep	Stof	Beschrijving, gebruiksvoorwaarden
2b	Aromatische stoffen	Uitsluitend extracten van landbouwproducten

Nutritionele additieven**Tabel 14: Vitamines.**

Code of functionele groep	Stof	Beschrijving, gebruiksvoorwaarden
3a	Vitamines en provitamines	Afgeleid van landbouwproducten Synthetische afgeleide vitamines mogen voor dieren met één maag en aquacultuurdieren slechts worden gebruikt indien zij identiek zijn aan landbouwproducten afgeleide vitamines. Synthetisch afgeleide vitamines A,D en E mogen voor herkauwers slechts worden gebruikt indien zij identiek zijn aan van landbouwproducten afgeleide vitamines; ze moeten zijn goedgekeurd door de lidstaten op basis van een beoordeling van de capaciteit van biologisch gehouden herkauwers om de nodige hoeveelheid van deze vitamines uit hun voederrantsoen te halen.

Tabel 15: Spoorelementen.

Code of functionele groep	Stof
E1 IJzer	- ijzeroxide - ijzercarbonaat - ijzersulfaat, heptahydraat - ijzersulfaat, monohydraat
3b201 3b202 3b203	- kaliumjodide - calciumjodaat, watervrij - Gecoate korrels watervrij calciumjodaat
3b301 3b302 3b303 3b304 3b305	- kobalt(II)acetaat-tetrahydraat - kobalt(II)carbonaat - kobalt(II)carbonaathydroxide (2:3)-monohydraat - Gecoate korrels kobalt(II)carbonaat - kobalt(II)sulfaat-heptahydraat
E4 Koper 3b409	- basisch kopercarbonaat, monohydraat - koperoxide - kopersulfaat, pentahydraat - dikoperchloridetrihydroxide
E5 Mangaan	- mangaancarbonaat - mangaanoxide - mangaansulfaat, monohydraat
E6 Zink 3b609	- zinkoxide - zinksulfaat, monoydraat - zinksulfaat, heptahydraat - zinkchloridehydroxide-monohydraat
E7 Molybdeen	- natriummolybdaat
E8 Selenium 3b8.10, 3b8.11, 3b8.12, 3b8.13 en 3b817	- natriumselenaat - natriumselenaat - geïnactiveerde geseleniseerde gist

Tabel 16: Zoötechnische additieven.

Code of functionele groep	Stof
4a, 4b, 4c, 4d	Enzymen en micro-organismen in de categorie "zoötechnische toevoegingsmiddelen"

c) **Etiketteringsregels voor diervoeder**

Toepassingsgebied.

De bio-etiketteringsregels voor levensmiddelen gelden niet voor voeders bestemd voor diervoeders. De etiketteringsregels voor diervoeders gelden niet voor voeder voor gezelschapsdieren of dieren die voor hun pels worden gekweekt.

Diervoeders met bioverwijzing in de verkoopbenaming (100 – 95%).

1. Handelsmerken en verkoopbenamingen met een aanduiding (834 art 23.1) die verwijst naar de biologische productie, mogen alleen worden gebruikt indien:
 - a) ! **alle** ingrediënten van plantaardige of dierlijke oorsprong afkomstig zijn uit de biologische productie en
 - b) ten minste 95% van de **droge stof** van het product bestaat uit dergelijke ingrediënten.
2. Alle **verwijzingen** naar de biologische productie (834 art 23.1) en het **biologisch logo** van de Europese Unie mogen op bereide diervoeders gebruikt worden mits alle hierna volgende voorwaarden worden nageleefd:
 - a) de bereide diervoeders zijn conform de bepalingen van de Verordeningen (EG) Nr. 834/2007 (art 14, art 15 en art 18) en Verordeningen (EG) Nr. 889/2008 (art 22 en 26);
 - b) alle ingrediënten van plantaardige of dierlijke oorsprong in de bereide diervoeders zijn afkomstig uit de biologische productie;
 - c) ten minste 95% van de droge stof van het product is samengesteld uit biologische landbouwproducten.
3. Het **codenummer van het controleorgaan** waaronder de marktdeelnemer valt die de laatste fysieke handeling van het productie- of verwerkingsproces (zie definitie) tot een goed einde heeft gebracht, moet voorkomen op de etikettering. De verwijzing naar het controleorgaan moet gebeuren in de vorm 'XX-BIO-99' (voorbeeld: 'BE-BIO-01' voor CERTISYS).
4. Wanneer het **biologisch logo van de Europese Unie** wordt gebruikt, dan moeten de producten eveneens de **vermelding** 'EU Landbouw' of 'niet-EU Landbouw' of 'EU/niet-EU Landbouw' dragen, afhankelijk van de herkomst van de ingrediënten die meer dan 2% van het gewicht van de agrarische grondstoffen uitmaken. Deze vermeldingen mogen niet worden aangebracht in een opvallender kleur, lettergrootte of lettertype dan de verkoopbenaming.

Diervoeders met etiket 'Mag in de biologische landbouw worden gebruikt overeenkomstig de Verordeningen (EG) nr. 834/2007 en (EG) nr. 889/2008' (< 95%).

- De volgende vermelding mag worden gebruikt voor producten die biologische grondstoffen en/of grondstoffen afkomstig van **omschakelingsteelten** en/of producten en **stoffen bedoeld in de bijlagen V en VI: 'Mag in de biologische landbouw worden gebruikt overeenkomstig de Verordeningen (EG) Nr. 834/2007 en (EG) Nr. 889/2008'**.
- Het **codenummer van het controleorgaan** waaronder de marktdeelnemer valt die de laatste fysieke handeling van het productie- of verwerkingsproces (zie definitie) tot een goed einde heeft gebracht, moet voorkomen op de etikettering. De verwijzing naar het controleorgaan moet gebeuren in de vorm 'XX-BIO-99' (voorbeeld: 'BE-BIO-01' voor CERTISYS).
- Het **biologisch logo van de Europese Unie** mag niet worden gebruikt.

Gebruiksvoorwaarden voor aanduidingen met betrekking tot bereide diervoeders.

De aanduidingen die in de voorgaande punten zijn voorzien:

- a) zijn verschillend van de vermeldingen bedoeld in artikel 5 van Richtlijn 79/373/EEG van de Raad (1) of in artikel 5, lid 1, van Richtlijn 96/25/EG van de Raad;
- b) worden opgesteld in een kleur, lettergrootte of lettertype die ze niet opvallender laten uitkomen dan de beschrijving of de naam van het diervoeder.
- c) gaan in hetzelfde gezichtsveld vergezeld van een vermelding, weergegeven in drooggewicht, die verwijst naar:
 - i) het percentage van de diervoedergrondstoffen afkomstig uit de biologische landbouw;
 - ii) het percentage van de diervoedergrondstoffen afkomstig uit omschakelingsteelten*;
 - iii) het percentage van de diervoedergrondstoffen die niet onder punt i) en ii) vallen;
 - iv) het totale percentage diervoeders van agrarische oorsprong;
- d) gaan vergezeld van een lijst met de namen van de diervoedergrondstoffen afkomstig uit de biologische landbouw;
- e) gaan vergezeld van een lijst met de namen van de diervoedergrondstoffen afkomstig van producten in omschakeling naar biologische landbouw.

De vermelding *'Mag in de biologische landbouw worden gebruikt overeenkomstig de Verordeningen (EG) Nr. 834/2007 en (EG) Nr. 889/2008'* mag eveneens vergezeld gaan van een verwijzing die de landbouwer eraan herinnert dat de diervoeders dienen te worden gebruikt in overeenstemming met de geldende bepalingen, bijvoorbeeld:

- het percentage van ieder niet-biologisch voeder** dat in het voederrantsoen is toegelaten.
- de herkomst van de grondstoffen alsook het percentage ervan in het voer***.

Vereisten uit de regelgeving die voor de teler op het etiket als herinnering mogen vermeld worden

* De landbouwer moet er rekening mee houden dat voeders uit omschakelingsteelten in het voederrantsoen toegelaten zijn ten belope van 30% van de gemiddelde voederformule. Wanneer die voeders in omschakeling afkomstig zijn van een eenheid van het bedrijf zelf, mag die hoeveelheid 100% bedragen.

** De landbouwer moet er rekening mee houden dat dit alleen geldt voor varkens en gevogelte en dat de opname van dergelijke voeders slechts toegelaten is als deze grondstoffen maximum 5% vormen van het voederrantsoen op jaarbasis (in % droge stof landbouwproducten) en uitsluitend indien deze grondstoffen niet in biologische vorm beschikbaar zijn. Niet-biologische specerijen, aromatische kruiden en melasse op voorwaarde dat:

- de biologische versie niet beschikbaar is;
- ze geproduceerd of bereid zijn zonder chemische oplosmiddelen; en
- het gebruik ervan beperkt is tot 1% van het voederrantsoen van een diersoort, jaarlijks berekend in percentage droge stof van de diervoeders van agrarische oorsprong;

***Voor herbivoren wordt ten minste 60% van de voeders geproduceerd in samenwerking met andere biologische bedrijven in dezelfde regio⁴. Voor varkens en gevogelte wordt ten minste 20% van de voeders in dezelfde regio geproduceerd.

⁴ Voor Vlaanderen wordt onder 'dezelfde regio' de hele Europese Unie verstaan. In Wallonie is dit anders bepaald (zie Franse versie van dit document.)

Wanneer een marktdeelnemer grondstoffen in ontvangst neemt voor de productie van biologische levensmiddelen, dient hij de **garanties na te gaan** die verzekeren dat de grondstoffen tegelaten zijn in de biologische levensmiddelen of veevoeding.

a) Controle van de grondstofgaranties

- **Biologische landbouwkundige grondstoffen**

Elke marktdeelnemer moet de bio certificaten van zijn leveranciers systematisch nagaan. Hij moet controleren of de activiteit, de producten en de geldigheidsdata juist zijn.

- **Niet biologische BIO producten en niet BIO landbouwkundige grondstoffen**

==>Niet GGO

Aan de hand van de etikettering (etiketten, technische fiches, ...) en verkopersverklaring (bijlage XIII van de EU 889/2008 controleert de marktdeelnemer of het gaat om GGO's of producten bekomen aan de hand van GGO's.

De Verordeningen 1829/2003 en 1830/2003 hebben betrekking op genetisch gemodificeerde levensmiddelen en diervoeders en de bijhorende regels voor traceerbaarheid en etikettering van dergelijke producten.

De technische fiche van een door u gebruikte grondstof die verwijst naar een of beide hogervermelde verordeningen heeft betrekking op producten die geheel of gedeeltelijk bestaan uit genetisch gemodificeerde organismen (GGO) en van met GGO geproduceerde levensmiddelen en diervoeders.

De Europese bio wetgeving vereist dat de gebruikte grondstoffen niet bestaan uit (i) **GGO**, (ii) **producten die met GGO geproduceerd zijn** maar ook (iii) **niet door GGO geproduceerd zijn**.

Een aantal grondstoffen zoals *citroenzuur*, *melkzuur*, *maltodextrine* en dergelijke kunnen echter door GGO geproduceerd zijn en zijn daarom niet toelaatbaar als grondstof bij de bereiding van biologische producten.

In dergelijke gevallen is de verwijzing naar Verordeningen 1829/2003 en/of 1830/2003 op de technische fiche van dergelijke grondstoffen niet voldoende. Bereiders van bio producten die dergelijke grondstoffen toch wensen te gebruiken in de bereiding moeten een **GGO vrij verklaring** van de leverancier kunnen voorleggen. Een model van dergelijke GGO vrij verklaring is te vinden in de Verordening 889/2008 (Bijlage XIII)

==>Niet door straling behandeld

De marktdeelnemer moet het etiket¹ van het product en de technische fiche van de leverancier controleren.

b) Controle van de verpakking en de verplichte vermeldingen

Meteen na ontvangst van een bioproduct gaat de marktdeelnemer na of de verpakking of de container, wanneer die vereist zijn, goed gesloten is en/of het etiket en de commerciële documenten (leverbonnen, aankoopfacturen) de nodige vermeldingen bevatten.

<p>Naam en adres van de leverancier (en verkoper indien verschillend) Naam van het product (voor samengestelde diervoeders: beschrijving) Lotnummer die ervoor zorgt dat er een link kan gemaakt worden met de grondstoffen Verwijzing naar biologische landbouw Verwijzing naar het controleorgaan van de leverancier</p>

Indien deze producten rechtstreeks worden vervoerd van de ene gecontroleerde marktdeelnemer naar de andere, hoeven de verpakkingen niet gesloten te zijn maar de bovenstaande vermeldingen moeten op een vervoerdocument staan.

c) Registratie van de controles

Zodra hogervermelde elementen gecontroleerd zijn en wanneer alles in orde blijkt te zijn, registreert de marktdeelnemer de uitgevoerde controle.

d) Opstellen van een ontvangstprocedure die punten a), b) en c) inhoudt.

e) Preventiemaatregelen voor gemengde marktdeelnemers

Gemengde marktdeelnemers (marktdeelnemers die zowel biologische als niet-biologische producten verwerken) moeten maatregelen uitwerken om te voorkomen dat biologische grondstoffen bij het opslaan na ontvangst worden gecontamineerd door niet-biologische grondstoffen.

Het uitvoeren van de voorzorgsmaatregelen moet worden geregistreerd en deze elementen worden ter beschikking van CERTISYS gesteld.

5.3 Gelijktijdige ophaling van biologische en niet-biologische producten

Marktdeelnemers mogen biologische en niet-biologische producten **gelijktijdig ophalen**, maar uitsluitend indien passende maatregelen worden getroffen om vermenging of verwisseling tussen de biologische en de niet-biologische producten te voorkomen en de identificatie van de biologische producten te waarborgen. In dat geval moeten de marktdeelnemers eveneens ter beschikking van het controleorgaan houden: een historiek met de gegevens over de ophaaldagen, uren en routes en de data en tijdstippen waarop de producten in ontvangst werden genomen.

5.4 Verwerkingsprocessen

Verplichtingen die van toepassing zijn voor alle marktdeelnemers (gemengde bedrijven en bedrijven die 100% bio zijn)

1. De biologische producten moeten geproduceerd zijn zonder gebruik van **GGO's** en zonder gebruik van producten die afgeleid zijn van GGO's. Dit is van toepassing voor onverwerkte plantaardige-, dierlijke producten alsook op verwerkte producten en veevoeder,
2. De behandeling van biologische producten en grondstoffen met **ioniserende stralen** is verboden,
3. Alle grondstoffen die gebruikt worden en alle verwerkingsprocessen respecteren alle principes van de GMP (= **Good Manufacturing Practices**)
4. De marktdeelnemers identificeren alle CCP (= **Critical Control Points**) voor de verwerking van biologische producten. Er worden voorzorgsmaatregelen genomen om het risico van contaminatie met niet toegelaten bestanddelen en producten te vermijden. Ze implementeren een reinigingsplan, en verifiëren de effectiviteit en registraties van de uitgevoerde reinigingen.

Het totaal pakket aan preventieve maatregelen moet gedocumenteerd worden (zogenaamde bio-procedures) en de naleving ervan moet op de werkvloer geverifieerd kunnen worden.

Er zijn drie categoriën van voorzorgsmaatregelen die van belang zijn voor verwerkers : het betreft de grondstoffen, het proces en de eindproducten.

Voorbeelden van procedures die uitgewerkt kunnen worden : bestellingen van bio producten, in ontvangstdatum van bio producten, identificatie van bio producten, stockage, reiniging van installaties, opstellen van commerciële documenten voor bio producten etc.

De **risico analyse** van de marktdeelnemer bestaat erin deze voorzorgsmaatregelen te documenteren en vervolgens de interne naleving ervan te verifiëren, waar nodig bij te sturen en CERTISYS te informeren over wijzigingen in de bio-activiteit met aangepaste voorzorgsmaatregelen.

Verplichtingen die enkel van toepassing zijn voor gemengde bedrijven

1. De verwerking van de biologische producten moet gescheiden zijn in tijd of ruimte van de conventionele producten,
2. Stockage van biologische producten, voor en na verwerking, gebeurt gescheiden in tijd of ruimte van gelijkaardige conventionele producten,
3. Brengen het controleorgaan op de hoogte van hun productieplanning en houden een productieboek bij met alle verwerkingsstappen die uitgevoerd worden op de bio producten+ verwerkte hoeveelheden. Dit boek moet tijdens de controle altijd ter beschikking zijn voor het controleorgaan.
4. Nemen van maatregelen dat de identificatie van de loten waarborgt en vermijden van elke inmenging of verwisseling met conventionele producten
5. Uitvoeren van handelingen op biologische producten na een adequate reiniging van de productie-infrastructuur.

5.5 Opslag van grondstoffen en afgewerkte producten

De zones bestemd voor de opslag van producten worden zo beheerd dat identificatie van de partijen wordt gegarandeerd en dat vermenging met of contaminatie door producten en/of stoffen die niet aan de voorschriften voor de biologische productie voldoen, wordt voorkomen. Biologische producten moeten ten allen tijde duidelijk identificeerbaar zijn.

Wanneer een marktdeelnemer zowel niet-biologische en biologische producten gebruikt en de biologische producten worden opgeslagen in opslaginstallaties waar eveneens andere levensmiddelen of landbouwproducten worden opgeslagen:

- a) worden de biologische producten gescheiden gehouden van de andere levensmiddelen en/of landbouwproducten;
- b) worden alle noodzakelijke maatregelen genomen om de identificatie van de loten te garanderen en om vermenging of verwisseling met niet-biologische producten te voorkomen;
- c) wordt een adequate reiniging, waarvan de efficiëntie werd gecontroleerd, doorgevoerd voordat de biologische producten worden opgeslagen; de marktdeelnemer houdt van deze handelingen een register bij.

In elk geval wordt de opslag onderworpen aan controle door een controleorgaan, ook als het gaat om een onderaannemer of een loonwerker.

5.6 Transport van afgewerkte producten

a) Algemene regels

Bioproducten mogen alleen naar andere eenheden worden vervoerd in verpakkingen, containers of voertuigen die gesloten zijn en voorzien van een etikettering met de volgende vermeldingen (of vergezeld van een eraan gekoppeld document met de volgende vermeldingen):

<p>Naam en adres van de producent (en eigenaar en verkoper indien nodig) Naam van het product (voor samengestelde diervoeders: beschrijving) Lotnummer Verwijzing naar de biologische landbouw Verwijzing naar het controleorgaan</p>
--

Indien deze producten rechtstreeks worden vervoerd tussen twee gecontroleerde marktdeelnemers, hoeven de verpakkingen niet gesloten te zijn maar de vermeldingen hierboven moeten in een transportdocument staan.

b) Bijkomende regels voor diervoeders

Wanneer marktdeelnemers diervoeders naar andere productie-, verwerkings- of opslageenheden vervoeren, moeten zij naast de bepalingen hierboven erop toezien dat de volgende voorwaarden worden nageleefd:

- a) tijdens het transport worden **biologische** diervoeders, diervoeders **in omschakeling** en **niet-biologische** diervoeders fysiek van elkaar gescheiden;
- b) voertuigen en/of containers die dienst hebben gedaan voor het transport van niet-biologische producten, worden alleen voor het transport van biologische producten gebruikt als:
 - i) adequate reiniging, waarvan de efficiëntie werd gecontroleerd, heeft plaatsgevonden voor de aanvang van het transport van de biologische producten; de marktdeelnemer houdt van deze handelingen een register bij;
 - ii) alle adequate maatregelen zijn genomen op grond van de geëvalueerde risico's en als, desgevallend, de marktdeelnemers waarborgen dat niet-biologische producten niet als biologisch in de handel kunnen komen;
 - iii) de marktdeelnemers alle documenten die betrekking hebben op deze transporthandelingen, ter beschikking houden van het controleorgaan;
- c) het transport van afgewerkte biologische diervoeders fysiek of in de tijd gescheiden wordt van het transport van andere afgewerkte producten;
- d) tijdens het transport worden de aanvankelijke producthoeveelheden en de hoeveelheden die bij elke levering in de loop van de ronde worden afgezet, geregistreerd.

6. Specifieke productieregels voor de productie van biologische gisten

1. Voor de productie van biologische gisten mogen uitsluitend de volgende grondstoffen worden gebruikt:
 - substraten geproduceerd volgens de biologische productiewijze;
 - producten en stoffen vermeld in Tabel 17;
 - bereidingen van micro-organismen en enzymen die normaal worden gebruikt bij de verwerking van levensmiddelen;
 - de enzymen die als voedingsadditief gebruikt worden, dienen evenwel opgesomd te zijn in Tabel 1;
 - drinkwater en zouten (met natrium- of kaliumchloride als basiscomponent) die over het algemeen worden gebruikt bij de verwerking van levensmiddelen.

Tabel 17 : Technische hulpstoffen voor de productie van gisten en producten op basis van gisten.

Benaming	Primaire gist	Gistbereidingen en gistformuleringen	Bijzondere voorwaarden
Calciumchloride	X		
Koolstofdioxide	X	X	
Citroenzuur	X		Voor het regelen van de pH-waarde bij de gistproductie
Melkzuur	X		Voor het regelen van de pH-waarde bij de gistproductie
Stikstof	X	X	
Zuurstof	X	X	
Aardappelzetmeel	X	X	Voor het filteren Alleen wanneer afkomstig van de biologische productie
Natriumcarbonaat	X	X	Voor het regelen van de pH-waarde
Plantaardige oliën	X	X	Plaatsmeermiddel, losmiddel of antischuimmiddel Alleen wanneer afkomstig van de biologische productie

2. Biologische levensmiddelen of diervoeders mogen niet tegelijk biologische en niet-biologische gisten bevatten.

7. Specifieke productie- en etiketteringsregels voor producten uit de wijnsector

7.1. Productieregels

1. De producten van de wijnsector worden verkregen op basis van biologische grondstoffen.
2. Alleen de in tabel 18 (bijlage VIII *bis* van Verordening (EG) Nr. 889/2008) opgesomde stoffen mogen worden gebruikt bij de fabricage van producten van de wijnsector, inclusief in het kader van de oenologische procédés en praktijken (*! Verordening (EG) Nr. 1234/2007 en in Verordening (EG) Nr. 606/2009 en met name in bijlage IA van deze verordening*).
3. Toegestaan zijn alleen de oenologische procédés en behandelingen die conform zijn met de Verordening (EG) Nr. 1234/2007 en in Verordening (EG) Nr. 606/2009.
4. Het is **verboden** gebruik te maken van de hierna vermelde oenologische praktijken, procédés en behandelingen:
 - a) **gedeeltelijke concentratie door afkoeling** zoals bedoeld in bijlage XV *bis*, punt B 1 c) van Verordening (EG) Nr.1234/2007;
 - b) **verwijdering van zwaveldioxide** door natuurkundige procédés zoals bedoeld in bijlage I A, punt van Verordening (EG) Nr. 606/2009;
 - c) **behandeling door elektrolyse** om de wijnsteen in wijn te stabiliseren, zoals bedoeld in bijlage I A, punt 36 van Verordening (EG) Nr. 606/2009;
 - d) **gedeeltelijke de-alcoholisatie** van wijn zoals bedoeld in bijlage I A, punt 40 van Verordening (EG) Nr. 606/2009;
 - e) **behandeling met kationenwisselaars om de wijnsteen te stabiliseren** zoals bedoeld in bijlage I A, punt 43 van Verordening (EG) Nr. 606/2009.
5. Gebruik maken van de hierna vermelde oenologische praktijken, procédés en behandelingen is **toegestaan onder de erbij vermelde voorwaarden**:
 - a) warmtebehandelingen zoals bedoeld in bijlage I A, punt 2 van Verordening (EG) Nr. 606/2009 mits **de temperatuur niet hoger gaat dan 70°C**;
 - b) centrifugering en filtratie met of zonder toeslagstoffen voor inerte filtratie zoals bedoeld in bijlage I A, punt 3 van Verordening (EG) Nr. 606/2009 **mits de poriën niet kleiner zijn dan 0,2 micrometer**.
6. Het gebruik van de hierna vermelde oenologische praktijken, procédés en behandelingen wordt door de Commissie vóór 1 augustus 2018 opnieuw **onderzocht** met het oog op de geleidelijke afbouw of de sterkere beperking ervan:
 - a) **warmtebehandelingen** zoals bedoeld in bijlage I A, punt 2 van Verordening (EG) Nr. 606/2009;
 - b) **gebruik van ionenwisselende harsen** zoals bedoeld in bijlage I A, punt 20 van Verordening (EG) Nr. 606/2009;
 - c) **omgekeerde osmose** zoals bedoeld in bijlage XV *bis*, punt B 1 b) van Verordening (EG) Nr. 1234/2007.

Tabel 18: Producten en stoffen die mogen worden gebruikt of toegevoegd in biologische producten van de wijnsector, zoals bedoeld in artikel 29 quater

Soort behandeling zoals bedoeld in bijlage I A van Verordening (EG) Nr. 606/2009	Naam van het product of de stof	Voorwaarden en specifieke beperkingen in het kader van de limieten en voorwaarden vastgelegd in Verordening (EG) Nr. 1234/2007 en Verordening (EG) Nr. 606/2009
Punt 1: gebruik voor beluchting of zuurstofverrijking	<ul style="list-style-type: none"> - Lucht - Gasvormige zuurstof 	
Punt 3: centrifugering en filtratie	<ul style="list-style-type: none"> - Perliet - Cellulose - Diatomeeënaarde 	Alleen als toeslagstof voor inerte filtratie
Punt 4: gebruik om een inerte atmosfeer te scheppen en het product onder afsluiting van lucht te behandelen	<ul style="list-style-type: none"> - Stikstof - Koolstofdioxide - Argon 	
Punten 5, 15 en 21: gebruik	<ul style="list-style-type: none"> - Gisten (1) 	
Punt 6: gebruik	<ul style="list-style-type: none"> - Diammoniumfosfaat - Thiaminedichloorhydraat 	
Punt 7: gebruik	<ul style="list-style-type: none"> - Zwaveldioxide - Kaliumdisulfiet of kaliummetabisulfiet 	<p>a) Het maximale zwaveldioxidegehalte mag niet hoger zijn dan 100 milligram per liter voor rode wijn zoals bedoeld in bijlage I B, punt A1 a) van Verordening (EG) Nr. 606/2009 met een restsuikergehalte van minder dan 2 gram per liter.</p>
		<p>b) Het maximale zwaveldioxidegehalte mag niet hoger zijn dan 150 milligram per liter voor rode wijn zoals bedoeld in bijlage I B, punt A1 b) van Verordening (EG) Nr. 606/2009 met een restsuikergehalte van minder dan 2 gram per liter.</p>
		<p>c) Voor alle andere wijnen wordt het maximale zwaveldioxidegehalte dat wordt gehanteerd overeenkomstig bijlage I B van Verordening (EG) Nr. 606/2009 op 1 augustus 2010 verminderd met 30 milligram per liter.</p>
Punt 9: gebruik	<ul style="list-style-type: none"> - Kool voor oenologisch gebruik 	
Punt 10: klaring	<ul style="list-style-type: none"> - Voedselgelatine (2) - Proteïnestoffen van plantaardige oorsprong, afkomstig van tarwe of erwten (2) 	

	<ul style="list-style-type: none"> - Vislijm (2) - Ovoalbumine (2) - Tannine (2) - Caseïne - Kaliumcaseïnaten - Siliciumdioxide - Bentoniet - Pectolytische enzymen 	
Punt 12: gebruik voor aanzuring	<ul style="list-style-type: none"> - Melkzuur - L(+)-wijnsteenzuur 	
Punt 13: gebruik voor ontzuring	<ul style="list-style-type: none"> - L(+)-wijnsteenzuur - Calciumcarbonaat - Neutraal kaliumtartraat - Kaliumbicarbonaat 	
Punt 14: toevoeging	- Hars van Aleppo-pijnbomen	
Punt 17: gebruik	- Melkzuurbacteriën	
Punt 19: toevoeging	- L-ascorbinezuur	
Punt 22: gebruik voor wassing	- Stikstof	
Punt 23: toevoeging	- Koolstofdioxide	
Punt 24: toevoeging met het oog op stabilisatie van de wijn	- Citroenzuur	
Punt 25: toevoeging	- Tannine (2)	
Punt 27: toevoeging	- Metawijnsteenzuur	
Punt 28: gebruik	- Arabische gom (2)	
Punt 30: gebruik	- Kaliumbitartraat	
Punt 31: gebruik	- Kopercitraat	
Punt 31: gebruik	- Kopersulfaat	Nog tot 31 juli 2015
Punt 38: gebruik	- Stukjes eikenhout	
Punt 39: gebruik	- Kaliumalginaat	
Soort behandeling zoals bedoeld in bijlage III, punt A 2 b) van verordening (EG) nr. 606/2009	- Calciumsulfaat	Alleen voor 'vino generoso' of 'vino generoso de licor'
(1) Voor elk van de verschillende giststammen: afkomstig van biologische grondstoffen indien beschikbaar.		
(2) Afkomstig van biologische grondstoffen indien beschikbaar.		

7.2. Etiketteringsregels voor wijn overeenkomstig Verordening (EG) Nr. 889/2008.

- De referentie naar biologische landbouw mag vermeld worden in de **verkoopnaam**.
- De **ingrediëntenlijst** vermeldt welke ingrediënten biologisch zijn (zie illustratie).
- Het **Europese logo** mag gebruikt worden. Op ingevoerde producten is het facultatief. De eigenschappen van het logo staan in bijlage XI van Verordening (EG) Nr. 889/2008. Wanneer het Europese logo wordt gebruikt, moeten de producten eveneens de **vermelding 'EU Landbouw'** of '*niet-EU Landbouw*' of '*EU/niet-EU Landbouw*' dragen, afhankelijk van de herkomst van de ingrediënten die meer dan 2% van het gewicht van de agrarische grondstoffen uitmaken. Deze vermeldingen mogen niet worden aangebracht in een opvallender kleur, lettergrootte of lettertype dan de verkoopbenaming.
- Het **codenummer van het controleorgaan** waaronder de marktdeelnemer valt die de laatste fysieke productie- of verwerkingshandeling (zie definitie) tot een goed einde heeft gebracht, moet voorkomen in de etikettering. De verwijzing naar het controleorgaan moet gebeuren in de vorm 'XX⁵-BIO-99⁶' (voorbeeld: 'BE-BIO-01' voor CERTISYS) en komt voor in hetzelfde gezichtsveld als het Europese logo.

Al deze aanduidingen worden aangebracht op een opvallende plaats, zodat ze goed zichtbaar, duidelijk leesbaar en onuitwisbaar zijn.

8. Regels voor de import van bioproducten

Bioproducten afkomstig van een exporteur in een derde land (land buiten de Europese Unie) mogen binnen de Europese economische ruimte als bio worden verkocht, geëtiketteerd en voorgesteld mits ze in de EU zijn ingevoerd op basis van een equivalent systeem.

8.1 De twee stelsels voor erkenning van gelijkwaardigheid voor de import van bioproducten

Er bestaan twee stelsels voor erkenning van gelijkwaardigheid om een bioproduct in te voeren:

1. Erkenning van het derde land als 'gelijkwaardig land',
2. Wanneer het product wordt ingevoerd uit een ander land dan een gelijkwaardig land: erkenning van een controleorgaan in dat derde land voor het betreffende product, en

Controlecertificaat

In alle gelijkwaardigheidsstelsels moet een bioproduct afkomstig uit een niet-Europees land altijd worden gedekt door een biocertificaat (opgesteld overeenkomstig bijlage XIIbis) en bij elke in- en uitklaring vergezeld zijn van de originele versie van een **controlecertificaat (= lotcertificaat)**. Dit certificaat moet:

- opgesteld zijn overeenkomstig het model in bijlage V van Verordening (EG) Nr. 1235/2008,
- opgesteld zijn door een bevoegde overheid, een controle-autoriteit of een controleorgaan dat erkend is voor zijn werking het betreffende derde land,
- de verwijzing naar de importvergunning bevatten indien dit relevant is.

Het origineel van het certificaat moet bij de goederen gevoegd blijven tot ze aankomen in de lokalen van de eerste geadresseerde; vervolgens moet de invoerder het controlecertificaat gedurende minstens twee jaar ter beschikking van CERTISYS houden.

Een partij ingevoerde producten mag in de Gemeenschap in het vrije verkeer worden gebracht indien:

- het originele controlecertificaat wordt voorgelegd aan de bevoegde overheid van de lidstaat; en
- de verificatie van de partij door de bevoegde overheid van de lidstaat en het visum van het controlecertificaat vastgesteld zijn. De verificatie bestaat uit een documentcontrole en een fysieke controle.
- **vak 17** geïllustreerd is door de douanediensdiensten. Om het de douanediensdiensten eenvoudiger te maken kan u best gebruik maken van code C644 voor bioproducten en de vermelding naar organic of bio in de DAU (declaratie van de douane) vermelden.
- **de importeur CERTISYS inlicht over elke partij die moet worden ingevoerd** en daartoe een copie van het controlecertificaat bezorgt.

⁵ Iso-code van het land waarin de controle heeft plaatsgevonden

⁶ Referentienummer van het controleorgaan, toegekend door de lidstaat

Van het controlecertificaat wordt slechts één origineel opgesteld. De eerste geadresseerde of desgevallend de importeur mogen er een copie van maken om de autoriteiten en controleorganen op de hoogte te brengen. Elke copie draagt de vermelding 'COPIE' of 'DUPLICAAT', gedrukt of met behulp van een stempel aangebracht.

De eerste geadresseerde vult bij ontvangst van de partij vak 18 van het originele controlecertificaat in om te bevestigen dat de volgende punten bij ontvangst van de partij werden nagegaan:

- geschikte verpakkingen of recipiënten/containers,
- aanwezigheid van de identificatie van de exporteur,
- systeem voor identificatie van de partijen,
- aanwezigheid van het controlecertificaat,
- correcte sluiting van de verpakking en de recipiënten/containers.

De eerste geadresseerde overhandigt vervolgens het originele certificaat aan de in vak 11 van het certificaat vermelde importeur, tenzij het certificaat de partij moet vergezellen.

N.B.: Niet gecertificeerde wijzigingen en schrappingen maken het certificaat nietig.

8.2 Import van producten uit derde landen die gelijkwaardigheid verkregen (stelsel 1)

Een bioproduct mag onder bepaalde voorwaarden ingevoerd worden uit een derde land dat met het oog op gelijkwaardigheid erkend is en als bio verkocht worden in de Europese economische ruimte. De lijst van **derde landen** en de **toepassingsvoorwaarden** (productcategorieën, beperkingen) staan in bijlage III van Verordening (EG) Nr. 1235/2008 (de laatste gecompileerde versie kan u terugvinden op onze website www.CERTISYS.eu).

De gelijkwaardige landen zijn: Argentinië, Australië, Canada, Costa Rica, Israël, Japan, Zwitserland, Tunesië, de Verenigde Staten en Nieuw-Zeeland en Korea.

De lijst in bijlage III van Verordening (EG) Nr. 1235/2008 bevat de volgende gegevens:

- a) de betreffende **productcategorieën, de beperkingen en de uitgesloten producten (zoals wijn, gist, aquacultuur)**;
- b) de voorwaarden wat de herkomst van de producten betreft;
- c) vermelding van de toegepaste productienormen in het derde land;
- d) de bevoegde autoriteit die in het derde land verantwoordelijk is voor het controlesysteem, aangevuld met haar adres, mailadres en website;
- e) de controlerende autoriteit(en) in het derde land en/of het controleorgaan of de controleorganen erkend door voornoemde bevoegde autoriteit voor het verrichten van de controles, alsook hun codenummers (in het formaat NN-BIO-0xx)*, adres en desgevallend e-mailadres en url-adres;
- f) de autoriteit(en) of het controleorgaan of de controleorganen die in het derde land verantwoordelijk zijn voor het afleveren van certificaten met het oog op import in de Gemeenschap, alsook hun adres, hun codenummer en desgevallend hun e-mailadres en website;
- g) de **geldigheidsduur van de opneming** in de lijst.

NN te vervangen door de iso-code van het betreffende land (AR voor Argentinië), xx door het volgnummer maar altijd voorafgegaan door een '0' (nul) voor dit stelsel van gelijkwaardig 'land'.

8.3 Import van producten waarvoor het controlesysteem wordt beheerd door een erkend controleorgaan (stelsel 2)

Onder bepaalde voorwaarden mag een bioproduct ook uit een derde land worden ingevoerd via een controle-autoriteit of controleorgaan die met het oog op gelijkwaardigheid zijn erkend, en vervolgens als bio verkocht worden binnen de Europese economische ruimte. De lijst van **controleorganen** en de **toepassingsvoorwaarden** (productcategorieën, beperkingen) staan in bijlage IV van Verordening (EG) Nr. 1235/2008 (de laatste gecompileerde versie kan u terugvinden op onze website www.CERTISYS.eu).

De lijst bevat voor elk controleorgaan of controle-autoriteit alle benodigde gegevens om te kunnen nagaan of de producten die op de Europese markt komen wel degelijk werden gecontroleerd door een erkend controleorgaan of een erkende controle-autoriteit, en meer bepaald:

- a) het codenummer (in het formaat NN-BIO-1xx)**, de naam, het adres en het codenummer van het controleorgaan of de controle-autoriteit en desgevallend ook hun e-mailadres en website;
- b) de derde landen waar het betreffende orgaan werkzaam is in de context van dit stelsel en vanwaar de door dit orgaan gecertificeerde producten kunnen komen;
- c) de productcategorieën waarvoor het orgaan zijn erkenning heeft gekregen;
- d) de geldigheidsduur van de opname in de lijst; en
- e) de website waarop de marktdeelnemers zijn vermeld die onder het controlesysteem vallen, een contactpunt waar gemakkelijk informatie kan worden ingewonnen over de situatie van die marktdeelnemers wat hun certificatie betreft, de betrokken productcategorieën en de marktdeelnemers en producten voor dewelke een opschorting of intrekking van certificatie loopt.

** NN te vervangen door de iso-code van het betreffende land (AR voor Argentinië), xx door het volgnummer maar altijd voorafgegaan door een '1' (één) voor dit stelsel van gelijkwaardig 'controleorgaan'.

8.4 Bijzondere gevallen: Noorwegen, IJsland, Liechtenstein en Zwitserland

IJsland, Noorwegen en Liechtenstein maken geen deel uit van de Europese Unie maar passen de Europese Verordeningen wel als dusdanig toe voor biologische landbouw. Voor transport van bioproducten afkomstig uit die landen is geen importvergunning of controlecertificaat vereist.

Een bijzonder economisch akkoord werd afgesloten met Zwitserland. Het transport van producten afkomstig uit Zwitserland en gedekt door gelijkwaardigheid, vereist geen controlecertificaat. Maar als het product niet door gelijkwaardigheid wordt gedekt, is een importvergunning en bijgevolg ook een controlecertificaat vereist.

9. Exportregels voor bioproducten

9.1 Algemeen

1. In algemene zin moeten alle producten die in derde landen op de markt zullen worden gebracht, ten minste vergezeld zijn van een **lotcertificaat** uitgereikt door CERTISYS. Zo'n certificaat informeert over de productieplaats, het certificatieorgaan, de vaststelling dat geen niet-toegestane producten werden gebruikt en dat de voorwaarden van het akkoord werden nageleefd (eventuele attesten mogen dan ook bij het geëxporteerde product gevoegd worden). Deze certificaten garanderen de traceerbaarheid van de producten.
Om dit certificaat te krijgen dient u bij CERTISYS een certificaataanvraag in via MYcertisys (intranet). Contacteer certification@CERTISYS.eu.
2. Vraag evenwel informatie over de plaatselijke regelgeving in het betreffende derde land over import, want die is in alle derde landen anders:
 - sommige derde landen aanvaarden bioproducten van de EU zonder meer als bioproducten, zonder bijkomende certificatie (dat is het geval in Noorwegen, IJsland, Liechtenstein en Zwitserland).
 - andere derde landen aanvaarden alleen bioproducten die conform zijn met hun eigen regelgeving (dat geldt met name voor Brazilië).
3. Informeer CERTISYS over uw exportplannen naar derde landen. CERTISYS zal u de nodige details verstrekken en de bijkomende controles verrichten die in het akkoord worden gevraagd. Vervolgens kan CERTISYS een controlecertificaat opstellen om bij iedere partij te voegen.

9.2 Apart geval: Export naar Verenigde Staten

Om uw bioproducten naar de Verenigde Staten te kunnen uitvoeren, heeft u een lotcertificaat nodig. Om dit te verkrijgen dient u bij CERTISYS een certificaataanvraag in via Mycertisys (intranet). U voegt er een copie van de verkoopfactuur en van de 'bill of lading' aan toe.

Voor producten die ingrediënten bevatten van dierlijke oorsprong, moet er een extra garantie zijn dat er geen antibiotica gebruikt is geweest. CERTISYS kan hiertoe dan een apart attest opstellen.

Deze producten komen in aanmerking voor export naar de VS:

- producten in de EU geproduceerd,
- het eindprocédé of de definitieve verpakking van het product is in de EU gebeurt,
- het product is in de EU verwerkt en/of verpakt bereid op basis van ingrediënten die buiten de EU geteelt zijn maar ingevoerd via een erkend import systeem.

Het etiket van conforme producten mag het USDA logo dragen, maar dit is niet verplicht.

Producten van de aquacultuur met bioverwijzing mogen niet naar de VS worden uitgevoerd.

9.3 Bijzondere gevallen: Noorwegen, IJsland, Liechtenstein en Zwitserland

IJsland, Noorwegen en Liechtenstein maken geen deel uit van de Europese Unie maar passen de Europese Verordeningen wel als dusdanig toe voor biologische landbouw. Voor transport van bioproducten naar die landen is geen importvergunning of controlecertificaat vereist.

Een bijzonder economisch akkoord werd afgesloten met Zwitserland. Het transport van producten naar Zwitserland vereist geen controlecertificaat.

10. Controlevereisten

Elke marktdeelnemer die producten als biologisch op de markt brengt, moet gecontroleerd worden door een erkend controleorgaan en de bijdrage betalen die is vastgelegd in het tarief dat door het Vlaams Gewest of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is goedgekeurd. CERTISYS is erkend voor het verrichten van controles op biologische producten in België en het Groothertogdom Luxemburg.

Privélabels (Biogarantie®, Nature et Progrès, ...) houden geen vrijstelling van officiële controle in.

10.1 Kennisgeving

Een marktdeelnemer die biologische producten op de markt wil brengen, moet het **kennisgevingsformulier** en de overeenkomst met het erkende controleorgaan invullen.

Hij dient achteraf ook elke verandering in de bij deze kennisgeving verstrekte gegevens mee te delen.

10.2 Eerste controle

1. Voor de **eerste controle** stelt de marktdeelnemer het volgende op:
 - a) een volledige beschrijving van de betreffende eenheid, lokalen en activiteit.
 - Voor **verwerkers** (of onderaannemers) geeft de volledige beschrijving van de eenheid (met name de verpakings- en etiketteringseenheid) een **overzicht van de installaties** die worden gebruikt voor de ontvangst, de verwerking, de verpakking, het etiketteren en het opslaan van biologische producten vóór en na de handelingen die ze ondergaan, alsook de **procedures van toepassing op het transport** van de producten.
 - Voor **importeurs** (of onderaannemers) slaat de volledige beschrijving van de eenheid (met name de eenheid waar de bioproducten in ontvangst worden genomen) op de lokalen van de importeur en zijn importactiviteiten, met vermelding van de punten waar de producten de Europese Unie binnen komen, en elke andere installatie die de importeur denkt te gebruiken voor de opslag van ingevoerde producten in afwachting van levering aan de eerste geadresseerde.
 - Voor de **eerste geadresseerde** (of onderaannemers) slaat de volledige beschrijving van de eenheid op de installaties voor ontvangst en opslag.
 - b) alle concrete maatregelen ten einde de naleving van de biologische productieregels te waarborgen.
 - c) De te nemen voorzorgsmaatregelen om het risico van contaminatie door niet-toegestane stoffen te voorkomen en de reinigingsmaatregelen in de opslagruimten, en dit vanaf de aankomst van de grondstoffen tot wanneer de afgewerkte producten het bedrijf verlaten.
 - d) De specifieke kenmerken van de gebruikte productiemethode* met aanvraag van het lotcertificaat in Bijlage XII bis bij CERTISYS.

**Bijvoorbeeld:* voor dierlijke producten moet men bij export van bioproducten naar de V.S. certificeren dat het product biologisch is en geen antibiotica bevat. Bijgevolg vraagt de exporteur bij CERTISYS het bewijsdocument van bijlage XIIbis aan, met in vak 2 de vermelding dat het dierlijk product vrij is van antibioticaresidu's.

2. Alle hierboven opgesomde beschrijvende elementen staan in een **verklaring** die de verantwoordelijke marktdeelnemer ondertekent. De verklaring bevat eveneens de verbintenis vanwege de marktdeelnemer:

- a) om de verrichtingen uit te voeren overeenkomstig de regels voor biologische productie;
- b) om in het geval van een inbreuk of onregelmatigheid te aanvaarden dat de maatregelen worden toegepast die zijn voorzien in het kader van de biologische productieregels;
- c) om de kopers van het afgewerkt product in te lichten zodat ze het nodige kunnen doen om verwijzingen naar de biologische productiewijze van het product te verwijderen;
- ci) als de marktdeelnemer zich terugtrekt uit het controlesysteem te aanvaarden dat hij de bevoegde autoriteit en de betrokken autoriteit of het controleorgaan informeert;
- cii) als de marktdeelnemer zich terugtrekt uit het controlesysteem te aanvaarden dat hij het controledossier moet bijhouden voor een periode van ten minste vijf jaar;

d) voor **importeurs** omvat deze verklaring ook de verbintenis vanwege de importeur om erop toe te zien dat alle installaties die hij denkt te gebruiken voor de opslag van producten, onderworpen worden aan een controle door een erkend controleorgaan.

Wanneer de importeur en de eerste geadresseerde dezelfde rechtspersoon zijn, mogen de rapporten gekoppeld aan diens verklaring in één en hetzelfde rapport worden gevat.

10.3 Controlebezoeken

1. De eerste controle gebeurt binnen 60 dagen na de datum van de kennisgeving.
2. Jaarlijks wordt bij elke marktdeelnemer een fysieke controle verricht.
3. CERTISYS of de bevoegde overheid moet stalen nemen ter analyse telkens als er twijfel of vermoeden is dat er bepaalde productieprocessen of producten worden toegepast die niet toegelaten zijn volgens de regelgeving.
4. Na elk bezoek wordt een controleverslag opgesteld en mede ondertekend door de marktdeelnemer van de eenheid of zijn vertegenwoordiger.
5. CERTISYS moet steekproef controles (meestal onverwacht) verrichten op grond van een evaluatie van het risico verbonden aan het niet naleven van de bioregels.

10.4 Toegang tot lokalen en documenten

De marktdeelnemer laat de autoriteit of CERTISYS toe voor controledoeleinden alle onderdelen van de eenheid en alle lokalen te betreden, en toegang te hebben tot de boekhouding en alle erbij horende bewijsstukken.

Hij verstrekt elke inlichting die redelijkerwijs noodzakelijk is voor controledoeleinden.

Indien CERTISYS erom verzoekt, verstrekt hij eveneens de resultaten van de kwaliteitsbewakingsprogramma's die op zijn eigen initiatief lopen.

10.5 Te nemen maatregelen wanneer inbreuken en onregelmatigheden worden vermoed

Wanneer een marktdeelnemer vermoedt dat een product dat hij heeft gefabriceerd, verwerkt, ingevoerd of ontvangen van een andere marktdeelnemer, niet aan de biologische productieregels voldoet,

- start hij de noodzakelijke procedures, hetzij om het product uit het biocircuit te declasseren, hetzij om het in quarantaine te plaatsen;
- mag hij het betreffende product niet verwerken, verpakken of verkopen zolang de twijfel erover niet is weggenomen, tenzij het product wordt verkocht zonder bioverwijzing;
- In een dergelijk twijfelgeval **informeert de marktdeelnemer onmiddellijk zijn CERTISYS-controleur;**
- CERTISYS mag eisen dat het product geblokkeerd blijft tot het zich ervan heeft kunnen vergewissen, op grond van inlichtingen van de marktdeelnemer of uit andere bronnen, dat de twijfel is weggenomen.

Wanneer CERTISYS redenen heeft om te vermoeden dat een marktdeelnemer zinnens is een product op de markt te brengen dat niet conform is met de biologische productieregels, **mag het dat product bij wijze van voorlopige maatregel blokkeren.**

Alvorens een beslissing in die zin te nemen, geeft CERTISYS **de marktdeelnemer de kans zijn opmerkingen te formuleren.** Nadien wordt een definitieve sanctiebeslissing genomen indien blijkt dat het product inderdaad niet voldoet aan de vereisten van de bioverordening.

Wordt het vermoeden evenwel niet bevestigd binnen de vastgelegde termijn, dan wordt de blokkeringsbeslissing uiterlijk bij het verstrijken van die termijn opgeheven. De marktdeelnemer verleent zijn volle medewerking aan het controleorgaan of de controle-autoriteit om het vermoeden weg te nemen. De lidstaten leggen de nodige maatregelen en sancties vast om onterecht gebruik van de vermeldingen in titel IV van Verordening (EG) Nr. 834/2007 en in titel III en/of bijlage XI van deze verordening te voorkomen.

CERTISYS en/of de marktdeelnemer mag plantaardige of dierlijke producten bemonsteren en laten analyseren om de eventuele aanwezigheid van in de biologische landbouw niet-toegestane producten en stoffen op te sporen (pesticiden, GGO's, antibiotica, additieven, kleurstoffen, aroma's, smaakversterkers, conserveermiddelen, dragers, oplosmiddelen en technische hulpstoffen).

De Europese wetgeving verplicht CERTISYS om een biologische productie te bemonsteren in die gevallen waar een marktdeelnemer ervan verdacht wordt om niet toegelaten producten of stoffen te hebben gebruikt.

De Vlaamse, Brusselse en Waalse wetgeving verplicht CERTISYS om jaarlijks een **minimaal aantal monsters** te nemen en dit op basis van een risico-analyse. De monsternamen door CERTISYS betreft altijd een A- en B-staal die identiek zijn. CERTISYS laat altijd monster A analyseren. Op vraag en op kosten van de marktdeelnemer zelf, kan ook bijkomend het B-staal worden geanalyseerd.

Wanneer er een **risico** bestaat op aanwezigheid van pesticiden, dan worden de stalen op basis van een geaccrediteerde methode in een laboratorium geanalyseerd. De analyseresultaten worden altijd eerst naar CERTISYS opgestuurd. De marktdeelnemer die aanwezig was bij de monsternamen krijgt de analyseresultaten van CERTISYS toegestuurd per email of per post. Het merendeel van de door CERTISYS gevraagde analyses, betreft analyses met het oog op detectie van pesticiden.

Wanneer er een risico bestaat op aanwezigheid van andere niet toegelaten substanties is het niet altijd mogelijk een geaccrediteerde analysemethode te vinden.

In het geval dat het **analyseresultaat** aangeeft dat het bemonsterde product niet toegelaten substanties bevat (zoals bv pesticiden), dan worden de hoeveelheden daarvan vergeleken met een kritische waarde. Deze waarde is verschillend voor producten die in het Vlaams gewest en in het Brussels hoofdstedelijk gewest bemonsterd werden.

De kritische waarde die van toepassing is, is een waarde, die bij overschrijding, leidt tot een **automatische declassering** van de betrokken bio producten tot niet-bio producten. In die gevallen waar kwaad opzet of andere niet conforme handelingen worden vastgesteld die leiden tot een hoeveelheid aan pesticiden die de kritische waarde niet overschrijdt, kan het betrokken lot toch gedeclasseerd worden op basis van de vastgestelde inbreuken en kunnen er nog bijkomende maatregelen genomen worden met betrekking tot de bio activiteit van de betrokken marktdeelnemer. Hoe dan ook, leidt de aanwezigheid van niet toegelaten substanties, ongeacht de concentratie altijd tot een onderzoek. Het doel van het onderzoek is steeds te bepalen vanwaar die substanties komen om de bron te kunnen elimineren.

Interpretatie van analyseresultaten in Vlaanderen

De kritische waarde die in Vlaanderen van toepassing is, is de aantoonbaarheidsgrens zoals opgenomen in de Verordening 396/2005 (tot vaststelling van maximumgehalten aan bestrijdingsmiddelen in of op levensmiddelen en dierenvoeders van plantaardige en dierlijke oorsprong). Bij ontbreken van een dergelijke waarde geldt een grens van 0,015 mg/kg.

De specifiek technische bepalingen die nodig zijn om te weten welk precies de analysewaarde is die in rekening moet worden genomen zijn uitgewerkt in een protocol:

[\\$](http://www.bioforumvlaanderen.be/sites/default/files/Protocol_pesticidenresiduanalyse.pdf)

Samengevat komt het hierop neer: er wordt standaard rekening gehouden met een meetonzekerheid van 50% op het analyseresultaat behalve bij interpretatie van het analyseresultaat van het B-staal. In die gevallen waar de marktdeelnemer het B-staal ook wil laten analyseren, wordt het analyseresultaat van die meting in rekening genomen.

Er worden geen drogingsfactoren of andere correctie factoren in rekening genomen wanneer het gaat om gedroogde of verwerkte producten. De aanwezigheid van meerdere pesticiden heeft geen invloed op het beslissingsproces. In geval van detectie van pesticiden op bladstalen wordt onderzocht of er sprake is van gebruik of drift. In geval van gebruik van niet toegelaten substanties, wordt de gepaste sanctie toegepast (zie sanctietabel Besluit Vlaamse Regering, bijlage I). In geval van drift, wordt een staal genomen van het gecertificeerde product. De analyseresultaten hiervan worden geïnterpreteerd op basis van de bepaalbaarheidsgrens van de Verordening 396/2005.

In sommige gevallen worden er substanties teruggevonden die te wijten zijn aan historische vervuiling of andere onvermijdbare bronnen die buiten de invloedssfeer van de biologische sector liggen. In dergelijke gevallen gelden de MRL-waarden.

De kritische waarde die in het Brussels hoofdstedelijk Gewest van toepassing is, is de aantoonbaarheidsgrens van het labo, vermenigvuldigd met een factor 1,5.

Er wordt standaard geen rekening gehouden met een meetonzekerheid op het analyseresultaat van 50. In die gevallen waar de marktdeelnemer het B-staal ook wil laten analyseren, wordt het analyseresultaat van die meting in rekening genomen.

Er wordt enkel een drogingsfactor of andere correctie factoren in rekening genomen wanneer er geen enkele niet conformiteit wordt aangetroffen bij de betrokken marktdeelnemer.

10.7 Specifieke vereisten gekoppeld aan verwerkingseenheden van diervoeders

1. De volledige beschrijving van de eenheid vermeldt:
 - a) de installaties gebruikt voor **ontvangst, verwerking en opslag** van de producten bestemd voor diervoeders en dit **zowel voor als na** de handelingen die erop betrekking hebben;
 - b) de installaties gebruikt voor de **opslag** van andere producten bestemd voor de **bereiding** van diervoeders;
 - c) de installaties gebruikt voor de opslag van **reinigings- en ontsmettingsmiddelen**;
 - d) de beschrijving van de samengestelde diervoeders die de marktdeelnemer wil produceren (conform met de richtlijn 79/373/EEG), alsook de diersoort of de categorie van dieren waarvoor het samengestelde voeder bestemd is;
 - e) desgevallend de naam van de **grondstoffen** voor diervoeders die de marktdeelnemer wil bereiden.
2. De door de marktdeelnemers te nemen maatregelen om het naleven van de biologische productieregels te waarborgen omvatten maatregelen die verband houden met de **goede fabricagepraktijken**, voorzorgsmaatregelen om risico van contaminatie door niet-biologische voeders te voorkomen (kritieke punten⁷) en traceerbaarheidsmaatregelen.
3. Ter informatie: CERTISYS baseert zich op deze maatregelen voor een algemene risicobeoordeling van elke verwerkingseenheid en om een controleplan op te stellen. Dat controleplan bepaalt een minimum aantal willekeurige staalnames, afhankelijk van de veronderstelde risico's.

Boekhoudkundige documenten

De boekhoudkundige documenten geven eveneens informatie over:

- de herkomst;
- de aard;
- de hoeveelheden grondstoffen voor diervoeders;
- additieven;
- de verkoop van afgewerkte producten;

Controlebezoeken

Een controlebezoek omvat:

- een volledige fysieke inspectie van alle lokalen;
- gerichte bezoeken op grond van een algemene evaluatie van het potentiële risico dat de biologische productieregels niet worden nageleefd.

CERTISYS besteedt bijzondere aandacht aan de **kritieke controlepunten**⁶ die voor de marktdeelnemer zijn bepaald om uit te maken of het toezicht en de controle correct gebeuren.

Alle lokalen die de marktdeelnemer gebruikt voor zijn activiteiten, mogen gecontroleerd worden met een frequentie die in verhouding staat tot de eraan verbonden risico's.

⁷ Cfr Kritieke punten (punt 5.5.d)

10.8 Bijkomende controlevereisten die specifiek zijn voor import van producten

De importeur informeert het controleorgaan te gelegener tijd over elke partij die in de Europese Unie moet worden ingevoerd en deelt daartoe mee:

- de naam en het adres van de eerste geadresseerde;
- een kopie van het controlecertificaat.

Op verzoek van zijn controleorgaan speelt de importeur bovenstaande gegevens door aan het orgaan of aan de controle-autoriteit van de eerste geadresseerde.

CERTISYS verifieert de boekhoudkundige documenten en het controlecertificaat of de bewijsstukken.

Wanneer de importeur importhandelingen verricht in verschillende eenheden of verschillende lokalen, legt hij wanneer erom wordt gevraagd de rapporten voor die voor elk van zijn installaties vermelden in welke mate ze eventueel slecht functioneren en welke tekortkomingen ze vertonen tegenover de biologische productieregels.

10.9 Overzicht van de bij te houden documenten

a) Grondstof- en geldboekhouding

Een grondstof- en geldboekhouding wordt bewaard in de eenheid of de lokalen; ze laat toe de volgende gegevens te bepalen en op te zoeken:

- leveranciers en eventuele exporteurs van de producten;
- de aard en hoeveelheid van in de eenheid geleverde biologische producten en desgevallend de aard en hoeveelheid van alle aangekochte materialen en het gebruik ervan, alsook, desgevallend, de samenstelling van samengestelde diervoeders;
- ingrediënten, additieven en toeslagstoffen bij de fabricage (aard, hoeveelheid, herkomst), recepten en productiefiches bewaren in **het fabricageboek**;
- de aard en hoeveelheid van biologische producten die in de lokalen opgeslagen zijn;
- aard, hoeveelheid, bestemmingen en, indien verschillend daarvan, andere kopers dan de eindverbruiker van elk product dat de eenheid heeft verlaten;
- De boekhoudkundige documenten bevatten eveneens de resultaten van de controle die heeft plaatsgevonden bij het ontvangen van biologische producten. Die controle slaat ook op de vaststelling dat aangekochte biologische producten wel degelijk gedekt zijn door een certificaat;
- en alle andere informatie die het controleorgaan opvraagt met het oog op een degelijke verrichting van de controle;
- De gegevens in de boekhoudkundige documenten worden gestaafd door adequate bewijsstukken.

Uit de boekhoudkundige documenten blijkt een evenwicht tussen wat binnenkomt en wat buitengaat.

Voor importeurs: de importeur en de eerste geadresseerde houden een afzonderlijke grondstof- en geldboekhouding bij, tenzij ze in één en dezelfde eenheid actief zijn. Alle informatie over de modaliteiten van het transport tussen de uitvoerder uit een derde land en de eerste geadresseerde en tussen de opslagruimten of -installaties van de eerste geadresseerde en de volgende bestemmingen in de Europese Gemeenschap, wordt op verzoek van CERTISYS verstrekt.

b) Waarborgen

- Certificaten van de grondstoffen;
- Lijst van de gecertificeerde leveranciers;
- GGO-vrij attest indien nodig;
- Niet met ioniserende stralen behandeld (attest of procedure).

c) Bij te houden procedurelijst

- Kennisgevingsprocedure in geval van twijfel over de biologische aard van de producten;
- Reiniging in de productie-eenheden;
- De procedures gebaseerd op een stelselmatige identificatie van de kritieke verwerkingsfasen.

d) Registratielijst

Traceerbaarheid

- Bij gelijktijdige ophaling van biologische en niet-biologische producten in de productie-eenheid, houdt de marktdeelnemer de gegevens betreffende ophaaldagen, -uren en -rondes en de data en tijdstippen van ontvangst van de producten ter beschikking van CERTISYS;
- Registratiesysteem waarmee de producten in alle productie-, verwerkings- en distributiestadia getraceerd kunnen worden;
- Indien ook niet-biologische producten worden bereid of opgeslagen in de betreffende verwerkingseenheid, houdt de marktdeelnemer een **fabricageboek** bij waarin de historiek van de verrichte productiehandelingen en de verwerkte hoeveelheden terug te vinden zijn.

Hygiënemaatregelen

- Reiniging in de productie-eenheden;
- Voor verwerkers van diervoeders: een spoor bijhouden van de reinigingsverrichtingen in de transportvoertuigen wanneer die voorafgaandelijk hebben gediend voor het vervoer van niet-biologische producten;
- Een spoor bijhouden van de reinigingsverrichtingen in de opslagruimten wanneer die voorafgaandelijk hebben gediend voor de opslag van niet-biologische producten.

e) Onderaanneming

- Een lijst van de onderaannemers met een beschrijving van hun activiteiten en de vermelding van de controleorganen of -autoriteiten waaronder ze ressorteren;
- Een schriftelijke instemming van de onderaannemers waarin zij verklaren dat hun bedrijf zal worden onderworpen onder het controleregime;
- Alle concrete maatregelen, meer bepaald met inbegrip van een adequaat boekhoudkundig documentatiesysteem, die in de eenheid moeten worden genomen om te garanderen dat de leveranciers, de verkopers, de bestemmingen en de kopers (afhankelijk van het geval) van de producten die de marktdeelnemer op de markt brengt, opgezocht en geïdentificeerd kunnen worden.

10.10 Voorwaarden voor vrijstelling van het controlesysteem voor verkooppunten

1. Een marktdeelnemer die voorverpakte producten rechtstreeks aan de consument of eindgebruiker verkoopt, is vrijgesteld van deelname aan het controlesysteem (Verordening (EG) Nr. 834/2007 art 28) op voorwaarde dat hij biologische producten niet elders dan in het verkooppunt produceert, verwerkt of stockeert, of niet invoert uit een derde land en dat hij die activiteiten niet uitbesteedt aan een derde.
2. Voor een marktdeelnemer, gevestigd in Vlaanderen, die voldoet aan de voorwaarden van paragraaf 1, en die **niet-voorverpakte bio-producten** rechtstreeks aan de consument of aan de eindgebruiker verkoopt, geldt deze vrijstelling niet.
3. Voor een marktdeelnemer, gevestigd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die voldoet aan de voorwaarden van paragraaf 1, en die **niet-voorverpakte bio-producten** rechtstreeks aan de consument of eindgebruiker verkoopt, geldt de vrijstelling van deelname aan het controlesysteem alleen indien de totale aankoopwaarde (exclusief btw) van de niet-voorverpakte producten minder dan 5.000 euro bedraagt in de loop van het voorafgaande kalenderjaar. Een marktdeelnemer die in aanmerking komt voor de vrijstelling, moet dit melden bij de bevoegde dienst van de Brusselse overheid of via de website:

http://werk-economie-emploi.brussels/nl_BE/web/ae/etre-dispense-detailant-bio

Model van de verkopersverklaring als bedoeld in artikel 69

Verkopersverklaring als bedoeld in artikel 9, lid 3, van Verordening (EG) nr. 834/2007 van de Raad	
Naam en adres van de verkoper:	
Identificatienummer (bijv. partij- of voorraadmnummer)	Productbenaming:
<p>Componenten (Vermeld alle componenten die het product bevat/die het laatst in het productieproces zijn gebruikt.)</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
<p>Ik verklaar dat dit product noch „met”, noch „door” GGO's is vervaardigd in de betekenis van deze termen zoals die worden gebruikt in de artikelen 2 en 9 van Verordening (EG) nr. 834/2007 van de Raad. In beschik niet over informatie waaruit zou blijken dat deze verklaring onjuist is.</p> <p>Bijgevolg verklaar ik dat het hierboven genoemde product voldoet aan artikel 9 van Verordening (EG) nr. 834/2007, wat betreft het verbod op het gebruik van GGO's.</p> <p>Ik verbind mij ertoe onze klant en zijn controleorgaan/controlerende autoriteit onmiddellijk te verwittigen indien deze verklaring wordt ingetrokken of gewijzigd, of indien informatie aan het licht komt die de juistheid van deze verklaring ondermijnt.</p> <p>Ik geef toestemming aan het controleorgaan of de controlerende autoriteit, als gedefinieerd in artikel 2 van Verordening (EG) nr. 834/2007, dat/die toezicht houdt op onze klant, om de juistheid van deze verklaring te verifiëren en zo nodig monsters voor een analysetest te nemen. Ik stem tevens in met de eventuele overdracht van deze taak aan een onafhankelijke instantie die schriftelijk door het controleorgaan is aangewezen.</p> <p>Ondergetekende aanvaardt de verantwoordelijkheid voor de juistheid van deze verklaring.</p>	
Land, plaats, datum, handtekening van de verkoper:	Bedrijfsstempel van de verkoper (<i>in voorkomend geval</i>):

12. Nuttige adressen

Ministerie van het Vlaams Gewest

Controle

Vanessa De Raedt

Vlaamse overheid | Departement Landbouw en Visserij (DLV)

Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling (ADLO)

Koning Albert II-laan 35 bus 40 | 1030 Brussel

Tel. +32 (0) 2 552 78 86 | Fax +32 (0)2 552 77 71

<http://lv.vlaanderen.be/nlapps/default.asp>

BioForum Vlaanderen

Quellinstraat, 42 – 2018 Antwerpen

03/286.92.78 - Fax: 03/286.92.79

info@bioforumvl.be

www.bioforumvl.be

VLAM (Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing vzw)

Koning Albert II-laan 35 bus 50 - 1030 Brussel

02/552.80.11 – Fax: 02/552.80.01

vlam@vlam.be

www.vlam.be

CERTISYS

K. Maria Hendrikaplein 5-6 - 9000 Gent

Tel. 32(0)9 245 82 36

info@CERTISYS.eu - www.CERTISYS.eu

Document PU4513nl05

Verantwoordelijke uitgever: Blaise Hommelen – Directeur CERTISYS